opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פּרייז 20 גראָשען

הײַנט 8 זײַטען

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 195 (887) | Łódź, Poniedziałek 23 Sierpnia 1926 | פערטער יאָהרגאַנג | לאָדז מאָנטאג יג אלול תרפ״ו. | Nr. 195 (887)

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24 71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24 71

רעוואָלוציע אין גריכענלאַנד.

דאָס גאַנצע מיליטער אויף דער זייט פון די רעוואָלוציאָנערען. — די רעוואָלוציאָנערען האָבען פערנומען דאָס גאַנצע לאַנד. — אין גריכענלאַנד איז רוהיג.

גען. פּאַנגאַלאָס מיט אַלע מיניסטאָרען ארעסטירט.

אַטען, 22 (פּאַט) הײַנט 2 אַ זייגער בײַנאַכט איז דער אַטענער גאַרניזאָן אונטער דער אָנפיהרונג פון גענעראַל קאָנדיליס ארויסגעטרעטען מיט בעוואָפענטער קראַפט געגען דער איצטיגער רעגירונג

גען. קאָנדיליס האָט באַלד בעהערשט די לאַגע. אַלע מיניסטאָרען פון איצטיגען קאַבינעט זענען אַרעסטירט געוואָרען. ס'איז אויך אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ בעפעל צו אַרעסטירען דעם גענעראַל פּאַנגאַלאָס, וועלכער געפינט זיך איצט אין אורלויב אויף דעם אינזעל ספּעטזע.

דער גענעראַל קאָנדיליס האָט זיך געווענדעט צום אַדמיראַל קאָנדוריאָטיס מיט'ן פאָרשלאַג, ער זאָל איבערנעהמען דעם אַמט פון מלוכה - פּרעזידענט.

אין שטאָט איז רוהיג. דער מיליטערישער גאַרניזאָן, וועלכער שטעהט אויף דער זייט פון גענעראַל קאָנדיליס האָט פערנומען אַלע עפענטליכע געביידעס, דער קריגס - מיניסטער איז אַרעסטירט געוואָרען און ס'איז ערקלעהרט געוואָרען, אַז די טיראַנישע הערשאַפט פון גענעראַל פּאַנגאַלאָס האָט זיך געענדיגט, צו דער רעוואָלוציאָנערע בעוועגונג האָט זיך אויך פעראייניגט דער פלאָט.

כדי אויסצופיהרען דעם בעפעהל פון אַרעסטירען פּאַנגאַלאָס'ן איז אַרויסגעשיקט געוואָרען אַ קריגס-שיף, גענעראַל קאָנדיליס האָט אַרויסגעגעבען א מאַניפעסט, אין וועלכען ער מאָטיווירט דעם אויסברוך פון דער רעוואָלוציע.

אַטען, (פּאַט) די פּרטים פון דער מיליטערישער רעוואָלוציע אין גריכענלאַנד זענען פאָלגענדע:

דריי אַ זייגער ביינאַכט איז דער אַטענער גאַרניזאָן און די רעפּובליקאַנישע גוואַרדיע אונטער דער אָנפיהרונג פון אָפיצירען וועלכע האָבען געוואוסט וועגען דער רעוואָלוציע, אַרויס פון די קאַזאַרמעס און האָבען גלייך פערנומען די פּאָסט און טעלעגראַף, דאָס קריגס-מיניסטעריום און אַ רייהע אַנדערע מיליטער - בנינים.

דער קריגס-מיניסטער גענעראַל אסעפּרוליס איז ארעסטירט געוואָרען אין מאָמענט ווען ער איז אוועק אין די קאַזארמעס, מיינענדיג, אַז די רעפּובליקאַנישע גוואַרדיע איז טריי דער רעגירונג, פּאַנגאַלאָס איז ארעסטירט געוואָרען און צוזאַמען מיט אַלע מיניסטאָרען געפינט ער זיך אונטער א שטאַרקער וואַך.

7 א זייגער אינדערפריה האָבען זיך איבער דער שטאָדט בעוויזען אעראָפּלאַנען, וועלכע האָבען אראָפּגעוואָרפען פּראָקלאַמאַציעס, וואָס האָבען מיטגעטיילט וועגען דער אראָפּגעוואָרפענער רעגירונג פון פּאַנגאַלאָס און וועגען דעם שאַפען פון א נייער רעגירונג, וועלכע וועט צוריקשטעלען די רעכטליכע אָרדנונג און די קאָנסטיטוציאָנעלע פרייהייטען און וועט אין פערלויף פון 8 חדשים אדורכפיהרען די וואַהלען צום פּאַרלאַמענט.

די רעוואָלוציאָנערע בעוועגונג האָט אָפּגעהאַלטען אַ פולשטענדיגען נצחון. די גאַרניזאָנען פון סאַלאָניקי, פּאַטראַס און אַנדערע גרויסע שטעדט ווי אויך דער פלאָט האָבען זיך געשטעלט אויף דער זייט פון דער רעוואָלוציע גענעראַל קאָנדיליס וועט מאָרגען שאַפען אַ רעגירונג, אין וועלכער ער וועט זיין פּרעמיער. אַלע פּאָליטיקער און אָפיצירען, וועלכע זענען אַרעסטירט געוואָרען בעת פּאַנגאַלאָס הערשאַפט, זענען בעפרייט געוואָרען.

דערווירטשאַפטליכער קריזיס, דאָס אָפּשאַפען די פּרעסע-פרייהייט, נישט בעגרינדעטע אַרעסטען, דער וואוקס פון יקרות און די אַלגעמיינע אונצופרידענהייט, דאָס אַלץ האָט געגעבען די זיכערקייט, אַז סוף-כל-סוף וועט די רעוואָלוציע אין גריכענלאַנד אויסברעכען. אין גאַנצען לאַנד און אויך אין אַטען הערשט רוה.

אויפשטאַנד אין סמירנאַ.

פּאַריז, 22 (פּאַט) „מאַטען" מעלדעט פון סאָפיע, וועגען אויסברוך פון אַן'אויפשטאַנד פון דער בעפעלקערונג אין דער אומגעגענד פון סמירנאַ. כדי צו דערשטיקען דעם אויפשטאַנד האָט די טערקישע מאַכט אַרויסגעשיקט אַ בעדייטענדע אָפּטיילונג מיליטער.

שטרייק-לאַגע אין ענגלאַנד אונפערענדערט.

לאָנדאָן, 22 (פּאַט) אין פערלויף פון דעם סכסוך אין דער קוילען-אינדוסטריע איז נישט אַריינגעטראָטען קיין שום ענדערונג, ס'איז קיין שום האָפנונג נישט פערהאַן צו ריהרען די פראַגע פון טויטען פונקט.

פּרעמיער באַלדווין, וועלכער האָט געזאָלט פערבלייבען אין לאָנדאָן, כדי צו פערמיטלען צווישען די שטרייטענדע צדדים איז אָפּגעפאָהרען אויפ'ן קאָנטינענט.

ראַטען-רוסלאַנד גיט אַרויס דעם גלח זשילינסקי וועלכער איז פערמשפט געוואָרען צום טויט.

„ראָסטא" מעלדעט: פון קיעוו טיילט מען מיט, אַז דער אורטייל פון פּוילישען גלח זשילינסקי, וועלכער איז דאָרט פערמשפט געוואָרען צום טויט, וועט נישט אויסגעפיהרט ווערען. זשיליגסקי וועט אַרויסגעגעבען ווערען פּוילען אַנשטאָט אַן'אַנדערען אַרעסטירטען.

טאָלסטאָי'ס אָריגינאַל-בריף אין ירושלים'ער ביבליאָטעק.

ירושלים, (י.ט.א.) אַ דאַנק דעם בעריהמטען אַמעריקאַניש - יודישען פילאַנטראָפּ נתן שטרויס בעזיצט איצט די נאַציאָנאַלע ביבליאָטעק אין ירושלים אַן'אָריגינאַל - בריף פון לעוו טאָלסטוי צום צאַר ניקאָלאַי דעם 2-טען.

דער בריף איז געשריבען אין יאָהר 1901 לעוו טאָלסטאָי לעגט פאָר דעם צאַר דורכפיהרען פערשידענע ענדערונגען אין דער אינערליכער אַדמיניסטראַציע פון לאַנד אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם ווירטשאַפטליכען קריזיס אין רוסלאַנד, וואָס איז געווען אַ רעזולטאַט די הונגער-יאָהרען 1899 1900:

אויפגעשטאַנען תחית המתים.

ווילנאַ, 22 (טעלעפאָניש) אין סמאָרגאָן ביי ווילנאַ איז פּלוצלונג געשטאָרבען אַ דאָרטיגער אייגוואוינער. דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט אַז דער טויט איז געקומען צוליב אַ האַרץ-שלאַג און מען האָט זיך שוין געגרייט צו דער לויה.

די פרוי האָט אַריינגערופען אַ פריזירער ער זאָל דעם מת פאַר דער לויה אָפּראַזירען. בעת'ן איינזייפען דאָס פּנים האָט דער בר-מנן גענומען — ניסען. די אָנוועזענדיגע זענען זיך פאַנאַנדערגעלאָפען. דער „מת" האָט זיך אויפגעהויבען פון אָרט און זיך אָנגעטון.

ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען איז עס געווען אַ לעטאַרגיע.

א וויצע-מיניסטער

פאַר בילדונגס-ענינים פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט), די לעמבערגער צייטונגען מעלדען, אַז דער בעאַמטער פון לעמבערגער קוראַטאָריום איז בעשטימט געוואָרען אַלס וויצע-בילדונגס-מיניסטער און האָט בעקומען אַ ספּעציעלען רעפעראַט פון די מינדערהייטס - פּראָבלעמען.

פינאַנץ-מיניסטער זאָגט ניין

ענטפערט „גלאָס פּראַוודי" – דווקא יאָ.

וואַרשאַ, 22. (טעלעפאָניש). דער פּרייטאָגדיגער „גלאָס פּראַוודי" האָט איבערגעגעבען, אַז קוויאַטקאָווסקי, דער רעגירונגס-קאָמיסאַר אין שפּירט-מאָנאָפּאָל געהט אַראָפּ אין דימיסיע.

אין נעכטיגען „גלאָס פּראַוודי" איז אָבגעדרוקט אַן'הכחשה פון פינאַנץ-מיניסטער.

די צייטונג בעמערקט דערביי:

„אויף וואונדערבאַרע וועגען געהט די פּאָליטיק פון פינאַנץ-מיניסטעריום. ס'ווערט אָפיציעל אָבגעלייקענט די ידיעה וועגען דער דימיסיע פון ה' קוויאַטקאָווסקי, וואָס ווערט דערוואַרט פון דער גאַנצער געזעלשאַפט".

„נישט געקוקט דערויף שטעהען מיר ווייטער פעסט, אַז גאָר אינגיכען וועט דער ה' קוויאַטקאָווסקי אָנגעבען אַ ביטע וועגען דימיסיע".

דייטשע מיליטער-מאַנעווערס

זענען געווענדעט געגען פּוילען.

דער קראַקאָווער „אילוסטראָוואַני קוריער" ברענגט פאָלגענדע ידיעות פון דייטשלאַנד.

די מאַנעווערס אין מזרח-פּרייסען הויבען זיך אָן דעם 23 ד. ח. און וועלען דויערען ביז'ן 30-טען. אין די מאַנעווערס, וועלכע ווערען איינגעאָרדענט דורכ'ן שטאַב פון די רייכס-ווער אין בערלין, וועט אָנטיילנעהמען דאָס גאַנצע רעגולערע מיליטער פון מזרח-פּרייסען.

וועגען דעם פּערטיידיגונגס-כאַראַקטער פון די דאָזיגע מאַנעווערס וויל קיינער נישט גלויבען, דאַגעגען ווערט שטאַרק גערעדט וועגען דער קומענדיגער מלחמה מיט פּוילען, כדי אָפּצונעהמען פּאָמערען און אויבערשלעזיען.

צו די מאַנעווערס קומט דער רייכס-פּרעזידענט הינדענבורג און זעהר הויכע מיליטער-בעאַמטע, און די מאַנעווערס נעהמען אויך אנטייל די ציווילע אָרגאַניזאַציעס.

נינטשיטש קיין פּוילען

זאַלעסקי'ס יוגאָסלאַוויען.

וואַרשאַ, 22. (ספּ.) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן עווענטועלען קומען פון יוגאָסלאַווישען אויסער-מיניסטער, נינטשיטש קיין פּוילען, איז מעגליך אז דער פּוילישער אויסערן מיניסטער זאַלעסקי זאָל זיך רעוואַנשירען מיט א וויזיט. די דאָזיגע רעוויזיט זאָל פאָרקומען אין הערבסט.

מ'גנב'עט געלד פון פּאָסט-פּאַקעטען

לעמבערג, 22 (טעלעפאָניש) אין דער סביבה פון מזרח - גאַליציען איז פשוט אויסגעבראָכען אַ מגפה פון מיסברויכען אין די פּאָסט-אַמטען, ווי עס ווערען צוגע'גנב'עט געלד, איבערהויפּט אַמעריקאַנישע דאָלאַרען, וואָס ווערען געשיקט דורך דער פּאָסט.

דער פּאָסט-בעאַמטער פון זשוראַוונע, סטאַניסלאַוו אָרלאָוו איז אַרעסטירט געוואָרען פאַר אַרויסגעבען אַמעריקאַנער דאָלאַרען, וואָס זענען געשיקט געוואָרען צו די דאָרטיגע אייגוואוינער.

דער פּאָסט-בעאַמטער פון מערעניצע סטעפאַן אווארע איז איבערגעגעבען געוואָרען צום געריכט צוליב אַ גנבה פון 6000 זלאָטעס.

אין זשוראַוונע האָט דער פּאָסט-נאַטשעלניק צוגענומען העכער אַ העלפט פון געלד, וואָס איז אָנגעקומען אויף אויסצוצאָהלען די אינוואַלידען.

הינדענבורג איז ברוגז אויף לודענדאָרפ'ן.

בערלין, 22 (פּאַט) דער פּרעזידענט הינדענבורג איז הײַנט אָנגעקומען קיין מינכען. דער פּרעזידענט האָט נישט אָנגענומען די איינלאַדונג פון לודענדאָרפ'ן אָנטיילצונעהמען אין דעם יום-טוב פון פלאָט און אַרמעע, וואָס וועט פאָרקומען אין דער קומענדיגער וואָך.

בריאן און שטרעזעמאן
וועלען זיך טרעפען אין פאריז.

לאנדאן, 22. (ספ.) „טיימס" מעלדעט פון פאריז, אז שטרעזעמאן וועט נאך זיין קוראציע פאהרען קיין פאריז, וואו ער וועט זיך בעגעגענען מיט בריאנ'ען. די סבה פון דער בעגעגעניש זאל זיין די רעגולירונג פון די פאר־מלחמה'דיגע חובות.

שטרייק אין די לעמבערגער באהן־ווארשטאטען.

לעמבערג, 22. (ספ. טעל.) דא איז אויסגעבראכען א שטרייק אין די באהן־ווארשטאטען אין לעמבערג דער שטרייק איז אויסגעבראכען צוליב דער פעראָרדנונג פון באהן־מיניסטעריום, וועלכע האט רעדוצירט די אזוי־גערופענע פ־עמיעס.

אין דער דאזיגער פראגע איז היינט פארגעקומען א גרויסער מיטינג פון די ארבייטער אין די באהן־ווארשטאטען.

עס איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע אפצולעגען דעם שטרייק ביז מאנטאג. אויב דער מיניסטער וועט נישט צוריקציהען די פעראָרדנונג וועט אויסברעכען א פערמאנענטער שטרייק פון די ארבייטער אין די לעמבערגער באהן ווארשטאטען.

דער 7־טער פאלעסטיניש־אראבישער קאנגרעס.

ירושלים. (יט"א) דער 7־טער קאנגרעס פון די אראבער אין ארץ־ישראל איז בעשטימט געווארען אויף דעם 7־טען סעפטעמבער ה. י. אין ירושלים. אינ'ם קאנגרעס וועלען זיך בעטייליגען 120 דעלעגאטען, פון וועלכע א העלפט וועט זיין פון דעם פאלעסטיניש־אראבישען עקזעקוטיוו און די צווייטע העלפט פון דער אראבישער נאציאנאל־פארטיי. (פארטיי פון לאנדווירטען און פויערים), ווי אויך פון דער אראבישער פאלקס־פארטיי.

דער טאג־אָרדנונג פון קאנגרעס זעהט פאר צווישען אנדערן די פראגען פון דער פאלעסטינער הלואה, פעראייניגונג פון אלע אראבישע פארטייען. די פעראָרדנונג פון דער רעגירונג וועגען ענט־אייגנונג פון באדען און די שטעלונג צום פארשלאג צונויפ־ופען א געזעצגעבערישען ראט פאר ארץ־ישראל.

דעפוטאט ראבינסאן רעפערירט וועגען קולטורעלע אויטאנאמיע
אויף דעם קאנגרעס פון די נאציאנאלע מינדערהייטען.

קאוונע. די יודישע פראקציע אין ליטווישען סיים האט בעשטימט דעם פארזיצער פון דער פראקציע דר. ראבינסאן אלס דעלעגאט צום קאנגרעס פון די נאציאנאלע מינדערהייטען אין גענף. דר. ראבינסאן איז איינגעלאדען געווארען דורכ'ן ביורא פון קאנגרעס צו האלטען א רעפעראט וועגען קולטורע־לער אויטאנאמיע פאר די נאציאנאלע מינדערהייטען.

אויך אויפ'ן ערשטען קאנגרעס פון די נאציאנאלע מינדערהייטען האט דר. ראבינסאן געהאלטען א רעפעראט אויף דער זעלבער טעמא. (י.ט.א.)

פייערליכע קבלת־פנים פון נייעם אבער־ראבינער אין בודאפעשט.

בודאפעשט, (י.ט.א.) די בודא־פעשטער יודישע קהלה האט געמאכט א אויסערגעוועהנליכען פייערליכען קבלת פנים דעם נייעם אבער־ראבינער פון בודאפעשט ד"ר בנימין פישער, וועלכער וועט זיין ממלא־מקומו פון פערשטאר־בענעם אבער־ראבינער ד"ר אליהו אדלער.

די פייערונג איז פארגעקומען ביי דער אנוועזענהייט פון א פיל טויזענד קעפיגען עולם. די אָרדנונג אויף די גאסען האט געהאלטען פאליציי, אנגע־טון אין גאלא־אוניפארמען און די שי־לער פון די יודישע שולען. אויפ'ן באהן־הויף האט דעם ראבינער אבגע־ווארט א דעלעגאציע פון 100 פערזאן.

די אייגענטליכע פייערונג איז פאר־געקומען אין גרויסען זאל פון דער יו־דישער קהלה־פערוואלטונג. אנוועזענד זענען געווען פארשטעהער פון דער רעגירונג, שטאט פערוואלטונג, אנגעזעהע־נע בירגער פון שטאט, צווישען אנדערע אויך דער בישאף פון בודאפעשט ני־קאלאוס יאצאן. דער לעצטער האט אויך געהאלטען א בעגריסונגס־רעדע לכבוד דעם נייעם אבער־ראבינער.

נאך דעם ווי עס האבען זיך געענ־דיגט די אפיציעלע רעדעס איז דער אויבער־ראבינער אבגעפיהרט געווארען אין דער גרויסער סינאגאגע. דעם שפא־לער אויף די גאסען האבען געהאלטען שול־מיידלעך. אנגעטון אין ווייסען, און פאליציי אין גאלא־אוניפארמען. אין דער סינאגאגע איז פארגעקומען א גאטעס־דינסט און דער נייער אבער־ראבינער האט געהאלטען די ערשטע דרשה.

13־טע מלוכה־לאטעריע.
9־טער טאג ציהונג.

15.000 זל. — נ' 56121

5.000 זל. נ' 44199

2.000 זל. — נ' 20432

1.000 זל. — נ"נ 109 23957 47246 53499 62218.

600 זל. — נ"נ 2860 10193 15280 23400 23526 27046 32461 25237 35600 38526 44967 47694 53289 55517 56025 57724 58667 63686 63784.

500 זל. — נ"נ 1812 3162 3167 5902 9007 26043 27955 30007 30264 40897 42079 46731 47081 48062 48858 50277 60483.

400 זל. — נ"נ 1642 5119 9173 12680 13776 13895 14315 16141 19622 19708 20096 20728 21115 22687 23185 33256 38226 38480 42201 44868 46770 50751 51331 52325 54344 54381 57128 59050 59726 60491 60552 62571 63868 64969 65602

דרוקער־שטרייק אין ווארשא.

ווארשא, 22 (טעלעפאניש). כדי אונטערצושטיצען די שטרייקענדע ארבייטער אין די אקצידענס־דרוקערייען, וועט מארגען (היינט) אויסברעכען א שטרייק אין אלע ווארשאווער דרוקע־רייען. דער שטרייק וועט אויך ארומ־נעהמען די טעגליכע צייטונגען.

דער שטרייק וועט זיין א דעמאנס־טראציע און וועט דויערען 1 טאג.

באראן לואי ראטשילד'ס יעהרליכע נדבה פאר'ן קרן־היסוד.

לאנדאן, (י. ט. א.) דאס הויפט־ביורא פון קרן־היסוד האט בעקומען פון באראן לואי ראטשילד אין ווין א טשעק אויף 1.000 פונט שטערלינג אלס קרן־היסוד־נדבה פאר'ן יאהר 1926.

די סומע איז בעשטימט ספעציעל פאר די לאנדווירטשאפטליכער פרוב־סטאציע פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו אין תל־אביב.

א שטרייק פון די איינוואוינער פון באר־שבע.

ירושלים, (י. ט. א.) מיט א קור־צער צייט צוריק האט די רעגירונג בע קאנט געמאכט, אז עס איז בעשלאסען־געווארען אבצושטעלען די ווייטערדיגע ארבייט ביים בוי'ען די באהן־ליניע פון ראפא קיין באר־שבע. אלס מאטיוו דער־צו איז אנגעגעבען געווארען דער מאנ־געל אין געלד־מיטלען.

אלס פראטעסט געגען דעם דאזיגען בעשלוס, האבען די איינוואוינער פון באר־שבע אבגעהאלטען א פערזאמלונג און בעשלאסען אבשטעלען יעדע ארט בעשעפטיגונג. אין דער אנגענומענער רעזאלוציע ווערט געזאגט, אז דאס נישט צוציהען די באהן־ליניע ביז באר שבע איז א עקאנאמישע קאטאסטראפע פאר דער שטאדט און סביבה.

רוסישע עמיגראנטען דאנקען דעם הרב הראשי אין סערביען.

בעלגראד. (י.ט.א.) אין יוגאסלאוו־יען איז פערהאן א גרויסער פעראיין פון רוסישע עמיגראנטען. וועלכער בע־שטעהט הויפטזעכליך פון געוועזענע צארישע בעאמטע און אפיצירען. דער פעראיין מיט'ן נאמען „זעמנאר" האט די טעג צוגעשיקט דעם הרב־הראשי פון יוגאסלאוויען ד"ר יצחק אלקאלאי א יאהר־בעריכט פון זיין טעטיגקייט, ביי־לעגענדיג פאלגענדען בריף:

„מיר האבען דעם כבוד איבערצושי־קען אייך, אלס פיהרער פון דער יודי־שער נאציע אין קעניגרייך פון די סערבען, קראאטען און סלאוואקען א טעטיגקייטס־בעריכט פון אונזער פער־איין „זעמנאר" פאר'ן יאהר 1925 י. גלייכצייטיג שיקען מיר איבער אייך אונזערע ווארמסטע אויסדריקען פון דאנקבארקייט פאר דער אונשאצבארער הילף, וואס די יודישע דאקטוירים האבען אונז געגעבען.

די דאזיגע הומאניטארע הילף פון די יודישע דאקטוירים, פאר מענשען פון אנ'אנדער גלויבען און נאציע, ווערט דורך אונז נאך מעהר געשעצט צוליב דעם, וואס, פיל מיט־לידער פון אונזער פעראיין טראגען אויף זיך די פעראנט־ווארטליכקייט פאר די יודישע פאגרא־מען, זייענדיג די אידעאלאגען פון פאָ־גראמען.

אין אייער פערזאן בעגריסען מיר די איידעלע און מענשליכע מעשים פון די זון פון אייער נאציע".

די נייע וועלט־צענטראלע פון מזרחי.

אנטווערפען. (י.ט.א.) אויף דער לעצטער וועלט־קאנפערענץ פון „מזרחי" איז געוועהלט געווארען א נייער „מרכז עולמי", (וועלט־צענטראלע פון דער א־גאניזאציע.) דער נייער מרכז בע־שטעהט פון פאלגענדע הערן: הרב מאיר בערלין, הרב פישמאן, לאנדא און דע־פוטאט ד"ר ש. פעלדמאן. אויסער דעם איז געוועהלט געווארען א נייער ועד־הראשי, וועלכע בעשטעהט פון 40 פער־זאן. אין איהם זענען פערטרעטען פאר־שטעהער פון די „מזרחי"־ארגאניזאציעס אין אלע לענדער.

דער נייער „מרכז־העולמי" און דער נייער „ועד הראשי" האבען תיכף אבגע־האלטען די ערשטע זיצונגען.

לואידזשי לוצאטי וועגען דעם רע־ליגיעזען קאמף אין מעקסיקא.

רוים. (יט"א). לואידזשי לוצאטי פערעפענטליכט אין דער גרויסער אי־טאליענישער צייטונג „קוריער דעלא סערא" א שארפען פראטעסט־ארטיקעל געגען די פערפאלגונגען פון די קאטא־ליקען אין מעקסיקא. דער אופן ווי אזוי מען בעקעמפט די קאטוילישע אמונה אין מעקסיקא — שרייבט דער בעריהמ־טער יודישער סענאטאר־ איז מיט זיין כאראק־טער איינציג אין דער געשיכטע או, מוז ארויסרופען צער אויך אין די הערצער פון די אלע, וועלכע נישט געהערענדיג צום קאטוילישען גלויבען, אנערקענען און פערטיידיגען די שענסטע, די ער־האבענסטע, די גרעסטע פרייהייט פון אלע־די פרייהייט פון אונזערע בעצי־ציהונגען מיט'ן הימעל־

לוצאט פאדערט אויף דעם פעלקער־בונד צו אינטערוועניר̇ען, (ווייל עס איז א חוב פון אלע פעלקער ארויסצוטרע־טען געגען די אונטערדריקער פון רע־ליגיעזער־פרייהייט.

דער ארטיקעל פון לוצאטי האט געמאכט זעהר א שטארקען איינדרוק אויף דער איטאליענישער עפענטליכער מיינונג און הויפטזעכליך אין דער אפי־ציעלער קאטוילישער וועלט אין רום

דער ערשטער בעריכט פון דער מזרחי־באנק.

אנטווערפען (י.ט.א.) אויף דער לעצטער קאנפערענץ פון „מזרחי" איז פארגעלייגט געווארען דער ע־ש־טער יאהר בעריכט פון דער מזרחי־באנק אין ירושלים. פונ'ם בעריכט איז צוזעהען, אז די באנק האט דיסקאנטירט 3029 וועקסלען אויף דער אלגע־מיינער סומע פון 64,646,550 ע. פ., דערפון 30,000 ע. פ. פון סוחרים, 7000 עגיפטישע פונט פון קליין־אי־נדוסטריעלער, 9000 ע. פ. פון בעדען־אייגענטימער, 5000 ע. פ. פון לצהרער און ביורא־אנגעשטעלטע און לערך 12,000 ע. פ. פון אינסטיטוציעס און געזעל־שאפטען.

די באנק האט בעקומען אויף אינקאסא 1,727 וועקסלען אויף א סומע פון 31.000 ע. פ. דער אומזאץ מיט טשעקען און פרעמדער וואלוטע האט בעטראפען לערך 100.000 ע. פ. פון פערקויפטע אקציעס האט די באנק געהאט א הכנסה פון 6,724 ע. פ.

Dr. med. J. POLAKOW
ספעציאליסט פאר קינדער־קראנקהייטען
KONSTANTYNOWSKA 37a Tel. 39-75
891 צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 5—6.30 אוו. אינדערהיים און פון 2 3
אנקלעפטונגיגע אויף גייערס מארק פעטריקאווער 294.

Dr med. Braun
23 פאלודניאווא 23
— — טעלעפאן 26 40, — —
צוריקגעקערט.
ספע. יאל־ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען און מענער שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ ליכט (הער־אויספאל).
נעהמט אן פון 9—12 און פון 5—8 אוונט.

ווייכטיג פאר לעטניקעס!
בעפאר איהר נעהט קויפען, איבערצייגט אייך, — דאס נאר אין דער פאבריק
ש. שווארצאווסקי
פולנאצנא 24 טעל. 31-85
בעקומט איהר שטעטס אויף לאגער אין גרויסען אויסוואהל:
פאטענטירטע פעדער־בעטען פון דער בעוואוסטער מארקע „Palma-Patent" מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר,
מעטאל־בעטען, לע שאהעס, האמאקעס, קינדער־בענקלעך, קינדער־שפאציר־וואגענס אין־ און אויסלענדישע.
פעלד־בעטען מיט ווענטלעך צו 18 זל. און פאלאטע—14 זל.
אלעס צו קאנקורענץ־פרייזען!

היילפעדאגאגישע קורסען
פאר שוואכבעפעהיגטע און שווערערציהבארע קינדער, שפראכשטערונגען
Dr. med. A. SZMIRGELD
144 נערווען־ארצט.
CEGIELNIANA 6.
איינשרייבען קאן מען זיך יעדען טאג פון 6 ביז 7 אוונט.

דאמען־ און צאהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאנסטאנטינער 5
נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אוונד.
פרייזען ביליגע! פראטיגונג אהן צאהלט

פעסימיזם.

פון דעפ. ד״ר חינא-זכי.

דער ווילנער דעפ. ד״ר וויגאדזקי, וועלכער געפינט זיך איצט אין צאפאט, האט אין א געשפרעך מיט א זשורנאליסט געזאגט פאלגענדעס:

„די קליינע עקאנאמישע פערבעסערונג אין פוילען בכלל, — איז בלויז א דאנק דעם קויהלען-שטרייק אין ענגלאנד. דאס איז אויך די סיבה פונ'ם ווייטערדיגען נישט פאלען פון זלאטי-קורס. אבער דער קויהלען-שטרייק דערנעהנטערט זיך שוין צום סוף און דאמאלס וועט פוילען ווידער געהמען פיהלען די רעזולטאטען פון איהר שלעכטער עקאנאמישער ווירטשאפט.

וואס שייך אונזער איצטיגער רעגירונג דארפט איהר נישט פערגעסען צו דערמאהנען דעם נאמען פילסודסקי, וואס ער איז דער אלף און תיו פונ'ם איצטיגען נייעם קורס אין פוילען. פילסודסקי האט פאר זיך זיין נייעם פלאן, צו וועלכען ער מוז האבען צופרידענע יודען אין פוילען. זיין נייער פלאן איז: האלטען אין שאך רוסלאנד, עווענטועל אויך ליטע, ס'איז קלאר, אז פילסודסקי וועט פוילען מיט אזעלכע פלענער ווייט נישט אוועקפיהרען.

און וואס ס'איז שייך דעם איצטיגען בילדונג-מיניסטער, — און דא האנדעלט זיך וועגען דאס וויכטיגסטע פאר אונז: וועגען אונזער שול-וועזען, וועגען אונזער נאציאנאלער קולטור, — מוזען מיר אפען זאגען, אז מיר האבען דא צו טון מיט א אנטיסעמיט אנ'ערגערען אפילו ווי סטאניסלאוו גראבסקי, וועלכער איז לכל הפחות געווען א קלוגער און פעהיגער מענש.

פון די אלע רעגירונג-הבטחות וועגען אויסבעסערען אונזער קלאגעדיגען מצב, איז דערווייל דא בלויז צו פערצייכענען די איינע פארבעסערונג: דאס אויפהערען מיט די פריהערדיגע שטילע אנטיסעמיטישע צירקולארען.

צי קענען מיר זיך ריכטען אויף א וועלכע ס'איז פערלייכטערונג פון אונזער עקאנאמישען חורבן? כ'מוז, צום בעדויערען, ענטפערען אז ניין. ווייל אין פוילען בנוגע יודען שפילט איצט דער מיניסטער בכלל א קליינע ראלע, א סך גרעסערע ראלע שפילען די דירעקטארען אויפ'ן ארט, וועלכע האבען זיך אבסאלוט נישט געביטען און וועלען זיך נישט בייטען. אפשר נאך א גרעסערע ראלע שפילען די מיטעלע און נידעריגע בעאמטע אין דער פראווינץ, און זיי האבען זיך לחלוטין נישט געביטען. זיי האלטען זיך אפילו צו ביסלעך אפ פון זייער פריהערדיגען אפענעם אנטיסעמיטיזם, אבער זייער ארבייט אין תוך טראגט דעם זעלבען אנטיסעמיטישען כאראקטער.

ס'איז אמת, אז אי פילסודסקי, אי בארטעל ווילען טאקי מאכען די יודען קליינע הנחות, זאל זיין צוליב וואסערע סבות ס'איז, צי זיי וועלען עס אבער קענען אויספיהרען, בין איך שטארק מסופק, ווייל דא מוז אויך קומען א ראדיקאלער שינוי אין גאנצען אדמיניסטראטיווען און אויספיהר-אפאראט אין לאנד. און דאס וועט נאך לאנג, לאנג נישט געשעהען. אלץ וואס מיר קענען דערווארטען איז בלויז קלייניגקייטען.

בנוגע אונזערע פאליטישע טוערס, וואס לעגען האפנונגען טאר א טייל יודישע אינדוסטרי-צווייגען אויף אויסלענדישע מערק, ביי גינסטיגע אפמאכען מיט זייערע רעגירונגען, קאן מען זאגען, אז דאס זענען האפנונגען, וועלכע האבען נישט קיין גרויסע ממשות; די פוילישע אינדוסטריע בכלל און די יודישע בפרט וועט קיינמאל נישט קענען פערמעסטען צו קאנקורירען אויפ'ן אויסלענדישען מארק, וואס דא געהט אריין אין חשבון דער עיקר רוסלאנד, מיט אנדערע מלוכות, ווי ענגלאנד און דייטשלאנד.

רוסלאנד האט בלויז געקענט שפילען פאר פוילען א גרויסע ראלע פאר דער וועלט-מלחמה ווען ס'איז נישט געווען קיין גרענעץ-צאהל. דערצו איז רוסלאנד דאמאלס געווען פרימיטיוו און עקאנאמיש-קראנק. היינט איז אלץ אנדערש.

א סך פון מיינע חברים דעפוטאטען לעגען שטארקע האפנונגען אויף דער איצטיגער רעגירונג און גלויבען, אז פון איהר וועט קומען א שטיקעל ישועה פאר יודען אין פוילען. זיי וועלען אבער שפעטער אליין איינזעהן זייער טעות. איך זאג אויך נישט, חלילה, אז יודען וועט אין פוילען זיין אייביג שלעכט. איך זאג בלויז, אז ביז א ראדיקאלער פערבעסערונג וועט נאך לאנג דויערען.

און — ביז יענע צייט וועט קומען, וועלען מיר נאך האבען דורכצופיהרען א שווערען בהדרגהדיגען קאמף פאר אונזערע רעכט.

די היסטארישע גערעכטיגקייט.

פון דעפ. דוד שרייבער.

פיער זענען זיי געווען, וועלכע האבען א לענגערע צייט געהאלטען די הערשאפט פון דער גאנצער וועלט אין זייערע הענד. פערטיילט מלוכות און לענדער, ענטשיידעט איבער דער צוגעהעריגקייט פון גאנצע פעלקער און איינצעלנע פאלקס-טיילען, ארויסגעגעבען דעם ענדגילטיגען אורטייל, וועלכע באציעס עס זאלען ווערען זעלבשטשטענדיג און וועלכע עס דארפען בלייבען אונטער דער הערשאפט פון אנדערע.

דאס איז געווען נאך דעם וועלט-קריג, זענען זיך צוזאמען געקומען קיין פאריז אט די פיער: ווילסאן, קלעמאנסא, דער מיניסטער - פרעזידענט פון פראנקרייך, לאיד דזשארדזש, דער ענגלישער פרעמיער און ניטי, דער איטאליענישער מיניסטער-פרעזידענט. דארט זענען זיי געזעסען און ענטשיידעט, ווי אזוי אם בעסטען צו ליקווידירען דאס שרעקליכע וועלט-אומגליק, וועלכעס האט געבושעוועט 4 יאהר.

„ווי אם בעסטען" האט דאמאלס געהייסען, ווי אם מייסטען טובות צו בעקומען, פאר די אזוי גערופענע זיגרייכע פעלקער און ווי אם שטארקסטען צו לאזען פיהלען די פויסט איבער די אזוי גערופענע בעזיגטע מלוכות.

און היינט אכט יאהר נאכ'ן ענדיגען דעם וועלט-קריג, זעהען שוין פיל, אז דאס ווערק פון די פיער דארף ווערען אויסגעבעסערט אין פילע בעציהונגען, ווייל אין דעם ווערק ליגט טאקע איינע פון די הויפט-סיבות פון דעם איצטיגען זעהר שלעכטען מצב אין דער וועלט.

די פיר זענען אבער דאמאלס זיכער געווען איבערצייגט, אז זיי האנדלען גערעכט און אביעקטיוו און אז זיי ארבייטען גאנץ בעזונדערס. יעדער אין אינטערעס און לטובת זיין אייגען פאלק. יעדער פון די פיער איז געוויס געווען זיכער, אז ער האט צו ערווארטען פון זיינע אייגענע פאלקס-גענאסען די העכסטע דאנקבארקייט פון די אנדערע, מיט איהם פערבינדעטע פעלקער די העכסטע אנערקענונג.

געשעהען איז אבער גאנץ אנדערש. די פיער מוזען היינט האבען חרטה אויף זייער בלינדען אייפער און שפעטער היינט ענטוישט און פערביטערט. דער ערשטער, וועלכער האט בעקומען צו פיהלען די ביטערע נקמה פון גורל, איז געווען פרעזידענט ווילסאן, גראד דער, וועלכער איז אפשר געווען דער ערליכסטער און אויפריכטיגסטער ביי דער ארבייט, וועלכער איז באמת געווען איבערצייגט צו ברענגען נוצען דעם פאלק דורך דער דאזיגער ארבייט. ער האט זיך אם פריהסטען געקרענקט, בעליידיגט און טיף ענטוישט, האט ער זיך צוריקגעצויגען פון שויפלאץ פון זיין טעטיגקייט. און ביז זיין טויט האט ער זיך נישט ערהאלט פון דעם קלאפ.

אלס די נעכסטע זענען געקומען אין דער רייהע דער איטאליענער ניטי און דער ענגלענדער לאיד-דזשארדזש. וועלכע האבען געמוזט זיך אנזעטיגען מיט'ן אומ'חן פון די פערהעלטנישען און מיט דער אונדאנקבארקייט פון די מענשען. דער ערשטער איז איינגאנצען פערשוואונדען פון פאליטישען האריזאנט, דער אנדערער איז אפילו היינט נאך דער פיהרער פון א פארטיי אין ענגלישען פארלאמענט, אבער פון א גאנץ קליינער פארטיי, וואו עס הערשט נאך דאצו א אינערע אונאייניגקייט, וועלכע פערקלענערט איהר בעדייטונג.

ביידע נעהמען זעהר אפט דאס ווארט פיל מעהר אין די ארגאנען פון דער וועלט-פרעסע, כדי צו קריטיקירען און פעראורטיילען אויף א שארפען אופ'ן די געשאפענע פערהעלטנישען נאך דעם וועלט-קריג. דערמיט גיבען זיי גלייכצייטיג ארויס דעם שארפסטען אורטייל איבער זיך אליין און זייער אייגענער טעטיגקייט.

די אינטערעסאנטע געשטאלט צווישען די פיער איז אבער געווען דער פראנצויז קלעמאנסא, בעקאנט אונטער'ן נאמען: דער „אלטער טיגער" עס האט אלגעמיין געהייסען, אז קלעמאנסא האט אין אלע פראגען דאס ענטשיידיגע ווארט אז קיינער פון די איבריגע דריי האט זיך נישט געקאנט בעפרייען פון זיין איינפלוס און אלץ וואס איז געשען איז געווען צום גרעסטען טייל זיין גייסטיגער פראדוקט.

קלעמאנסא איז הויפטזעכליך געווען בעהערשט פון א גרעניץ לאזער שנאה און זיין גאנץ שטרעבען איז געווען צוצווינגען דייטשלאנד די גרעסטע צאהלונגען פאר פראנקרייך און די אנדערע פערבינדעטע מלוכות.

ווען מען האט אבער געפראוווט צו אפעלירען צום שכל נאכצוווייזען, אז אזעלכע צאהלונגען זענען איינפאך אונמעגליך און, אז אלע הארטע פערפליכטונגען פון דייטשלאנד וועלען בלייבען אויפ'ן פאפיר, איז קלעמאנסא געווען טויב אויף אזעלכע איינווענדונגען. און געגלויבט האט ער זיכער, אז ער האנדעלט פולשטענדיג אין גייסט פון זיין פאלק און פון די אנדערע פעלקער און אז ער וועט זיכער בעלוינט ווערען מיט דאנקבארקייט און אנערקענונג.

ווען עס האט זיך געהאנדעלט וועגען דער וואהל פון פרעזידענט פון דער פראנצויזישער רעפובליק, האט מען קלעמאנסא בעטראכט אלס דעם שטארקסטען קאנדידאט.

ער, דער ערשטער פיהרער פון זיין פאלק, וועלכער האט זיין פאלק געבראכט זיג און כבוד, ער, דער רעטער פון פאטערלאנד און איז נישט געוועהלט געווארען צום פרעזידענט פון דער רעפובליק.

און כאראקטעריסטיש זענען טאקי די מאטיווען:

גראד דאס, וואס קלעמאנסא האט בעטראכט פאר זיין גרעסטען פערדינסט, פאר וועלכען ער האט זיכער ערווארט די דאנקבארקייט פון זיינע לאנדסלייט, נעמליך, דאס שארפסטע פארגעהן בנוגע דייטשלאנד, האט איהם געבראכט שאדען און אונמעגליך געמאכט זיין וואהל צום פרעזידענט פון דער רעפובליק.

אז קלעמאנסא קאן אבער אויך נישט פיל רעכענען אויף דער אנערקענונג פון די אנדערע מיט פראנקרייך פערבינדעטע געוועזענע פעלקער, האט זיך ארויסגעשטעלט אין די לעצטע טעג זעהר בולט און זיכער נישט זעהר דערפרעהענד פאר'ן „אלטען טיגער".

צווישען אמעריקא און פראנקרייך הערשט א זעהר גרויסע סתירה וועגען בעצאהלען די שולדען, וואס אמעריקא קומט ביי פראנקרייך. מען קאן אפילו מיינען, אז די חובות זענען געמאכט געווארען פאר דער געמיינזאמער קריגפיהרונג און עס וואלט בכן נישט געווען אזוי וויכטיג, ווען דער רייכער שותף זאל די חובות נעהמען אויף זיך. אמעריקא האט אבער א אנדערע מיינונג און פערלאנגט אונבעדינגט, אז מען זאל איהר בעצאהלען די חובות.

דא האט קלעמאנסא בעשלאסען צו ברעכען זיין ביז איצטיג שטיל-שווייגען און אין א אפענעם בריף, וועלכען ער האט געשיקט צו דעם אמעריקאנער פרעזידענט קולידזש פערטרעט ער דעם פראנצויזישען שטאנדפונקט.

ווי אזוי האט אמעריקא רעאגירט אויף דעם אויפטריט פון דעם גרעסטען פראנצויז?

עס איז גארנישט געשעהן, פון אפיציעלע זייט האט מען גארנישט רעאגירט. דער גרויסער פערבינדעטער און פיהרער פון דער צייט פון וועלט-קריג האט נישט דעם כבוד אפילו צו בעקומען א תשובה. די ערקלערונג דערויף קאן מען געפינען זעהר לייכט. קלעמאנסא איז איצט א פריוואט-מענש.

מיר ווייסען נישט צו אין די דאזיגע ערשיינונגען ליגט א געוויסע היסטארישע גערעכטיגקייט, א בעקרעפטיגונג פון דער אלטער מאראל: „היינט מיר, מארגען דיר". אבער נישט ווילענדיג מוז מען קומען צו דער איבערצייגונג, אז א אומגערעכטע און נישט אביעקטיווע האנדלונג מוז פריהער אדער שפעטער בעקומען א גערעכטע שטראף. אין דער ענטוויקלונג פון די געשיכטליכע געשעהענישען הערשט א געוויסע מאס און א געשיכטליכער אויסגלייך.

די שווארצבארד-אפערע

און די פאריזער יודישע סאלאניע *).

2

אויפ'ן זעלבען וועג ווי טארעס איז צו דער יודישער קאלאניע אין פאריז צוגעצויגען געווארען אנ'אנדער אינטערעסאנטער פראנצויזישער יוד — מ. לעקאש.

לעקאש, איז איינער פו'ן די יונגערע פראנצויזישע נאוועליסטען. זיין לעצטער בוך „יעקב" האט צוגעצויגען אלגעמיינע אויפמערקזאמקייט אין פראנקרייך און אויף דעם נייעם שרייבער ווערען געלייגט פיל האפנונגען. ער בעלאנגט צו דער זעלבער גרופע ראדיקאלען, ווי טארעס, און ווי טארעס איז ער ביז לעצטענס געווען גאנץ ווייט פון יודען, הגם זיין (לעקאשעס) פאמיליע איז נאך אליין נישט געווען קיין געבארענע אין פראנקרייך. דער יונגער לעקאש בעלאנגט צום צווייטען דור פראנצויזישע יודען, נאר ווי עס טרעפט אזוי אפט איז דער צווייטער דור ווייטער פון יודען ווי דער צענטער. אויסער זיין קינסטלערישער ארבייט גיט זיך לעקאש אב אויך מיט זשורנאליזם און ער אין פעררעכענט צווישען די בעסטע פובליציסטישע שרייבער אין פראנקרייך. זיין שיינער סטיל און קינסטלעריש אויג האבען געמאכט זיין שרייבען זייער פאפולער ספעציעל צווישען די ארבייטער און ראדיקאלע עלעמענטען פון פאריז.

איך האב זיך מיט לעקאש'ן געטראפען אין דער בעריהמטער פאריזער קאפע „ראטאנדע", וואו עס קומט זיך צוזאמען די „באהעמע" פון פאריזער לאטיינישען קווארטאל — קינסטלער שרייבער, מאלער, סקולפטארס. די „ראטאנדא" איז איצט אויך דער צוזאמענקום-ארט פון דער יודישער אינטעליגענץ און פאריז.

— ווי אזוי זענט געקומען צו דער יודישער קאלאניע? — האב איך איהם געשטעלט די געוועהנליכע פראגע.

— דורך מיין אינטערעס אין דער רוסישער רעוואלוציע — האט ער מיר געענטפערט און ערקלעהרט:

אזוי ווי דער גרעסטער טייל אינטעלעקטועלע פראנצויזישע יוגענד אין לאקאל שטארק פעראינטערעסירט אין רוסלאנד, זוכענדיג בעקאנטשאפט מיט פארשטעהער פון דעם נייעם רוסלאנד, האט ער זיך אנגעשטויסען אויף רוסישע יודען און דורך זיי האט ער זיך דערוואוסט, אז ער האט א שטיק רוסלאנד ביי זיך אין פאריז. פון דאן אן איז ער אנ'אפטער אריינגעהער אין דער „ראטאנדע", זוכט זיך בעקאנען מיט יודען און יודישע אנגעלעגענהייטען און האט זיך זאגאר גענומען לערנען יודיש. באלד נאך דעם שווארצבארד-אינצידענט האט ער זיך מיט לייב און לעבען אריינגעווארפען אין דער פערטיידיגונגס-ארבייט. ער פאהרט איצט ספעציעל קיין רוסלאנד צו קלויבען פאגראם-מאטעריאל אין אוקראינא. ער וועט אויפטרעטען אלס א וויכטיגער עדות אין פראצעס און ער וועט זיכער אויך שפילען א וויכטיגע ראלע, בעקאנטמאכענדיג די עפענטליכע פראנצויזישע מיינונג מיט די איינצעלהייטען און מאטיווען פון דער שווארצבארד-אפערע. לעקאש האט אבער פאר זיך נאך א וויכטיגערע אויפגאבע. ביז דער נייער יודישער ישוב אין פאריז וועט געפינען זיין לשון און וועט קענען אליין דערצעהלען דער פראנצויזישער וועלט וועגען זיך, וועלען די לעקאשעס (ער איז נישט אנ'איינציגער. די פראנצויזישע ליטעראטור האט איצט איינינע בעריהמטע יודישע נעמען,) דאס דארפען טון. זיי זענען די פערטייטשער, דאלמעטשער און איבערזעצער פון דעם נייעם יודישען לעבען אין פראנקרייך.

3.

גאר אנ'אנדער סארט יוד איז דער פראנצויזישער דיכטער אנדרע ספיר, א מענש אין די עלטערע יאהרען מיט א זעלטען שעהנעם יודישען און אייראפעאישען הדרת פנים, וועלכען מען זעהט איצט ביי אונז גאנץ ווייניג נאר וועלכען מען טרעפט נאך אפט אין מערב-אייראפא. א שעהנער אריסטאקראטישער טיפ פון יוד און אייראפעער, ווי הערצל און נארדוי; די ברייטע יודישע בארד איז שוין טיף בעזילבערט, נאר די פיגור האלט זיך נאך שטארק

(ענדע זעה 7-טע זייט).

*) זעה „נייער פאלקסבלאט" נומער 192.

נייער פאָלקסבלאַט
23. אויגוסט 1926.

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט
23. אויגוסט 1926.

23 מאָנטאָג י״ג אלול תרפ״ו

אויגוסט.
זון־אויפגאַנג 4,10
זון־אונטערגאַנג 6,57
לענג פון טאָג 14,24

„אַדראַטשעניעס"
וועלכע שולען עס האבען דאס רעכט אויף דעם.

(א) דאָס בילדונגס-מיניסטעריום האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, לויט וועלכען פאָלגענדע יודישע שולען האָבען דאָס רעכט צו געבען „מיליטער-אַדראַטשעניעס" זייערע שילער: ערשטע און צווייטע יודישע גימנאַזיומס, די גימנאַזיום פון פעראיין צו פערשפרייטען טעכנישע בילדונג צווישען יודען, די גימנאַזיום פון שאקין, די האַנדעלס-שולע פון פעראיין צו פערשפרייטען האַנדעלס-בילדונג, די יודישע אינדוסטריע-שולע.

ענ־ערונגען אין דער לאָדזער וואָיעוואודזטווע.

(ב) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער רע-אָרגאַניזאַציע פון דער לאָדזער וואָיעוואודזטווע וועלען אָבגעשאַפט ווערען די אָבטיילונגען פאַר אינדוסטריע, אַרבייט און געזונדהייט.

די אינדוסטריע-אָבטיילונג וועט ווערען פעראייניגט אַלס בעזונדער רעפעראַט צו דער אַדמיניסטראַציע-אָבטיילונג, די איבעריגע צוויי—צו דער קאָמונאַלער אָבטיילונג.

אבן
סורר ומורה.

(ב) לעאָן קוויאַטקאָווסקי, 17 יאָהר אַלט, האָט אַזוי צושלאָגען זיין מוטער, אַז מען האָט צו איהר געמוזט רופען די גיכע הילף. שפעטער האָט ער צוגע׳גנב׳עט טייערע זאַכען אויף אַ ווערט פון עטליכע הונדערט זלאָטעס און דערמיט ענטלאָפען.

וועגען דעם האָט מען מודיע געווען דער פאָליציי, וועלכע זוכט איצט דאָס טייערע זוהנ׳על.

זעלבסטמאָרד
אין אַ טויער.

(–) דער סטרוזש פון קילינסקאַ 93 האָט בעמערקט זיצען אין טויער אַן אומבעקאַנטען יונגערמאַן, פון אַ יאָהר 25, זעהר אַנשטענדיג געקליידעט.

אויף דער פראַגע פון סטרוזש, וואָס יענער זיצט אין טויער, האָט ער געענטפערט, אַז ער רוהט זיך אָפּ. דעם סטרוזש איז דאָס פאָרגעקומען פערדעכטיג און ער האָט דעם אומבעקאַנטען אָבסערווירט. אין אַ פאָר מינוט אַרום האָט דער סטרוזש בעמערקט, ווי דער אומבעקאַנטער כאַפּט אַרויס פון דער טאַש אַ פלעשעלע, און איידער נאָך דער סטרוזש האָט בעוויזען צו איהם צוצולויפען, האָט יענער עס שנעל אויסגעטרונקען און מיט אַ געשריי אומגעפאַלען אין טויער.

די גיכע הילף, וועלכע איז גערופען געוואָרען, האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער אומבעקאַנטער האָט זיך פער׳סמ׳ט מיט אַ שאַרף פליסיגקייט און אין אַ שווערען צושטאַנד אָבגעפיהרט דעם זעלבסטמערדער אין שפּיטאָל.

Dr. Prybulski
זאַװאַדזקאַ 1, טעל. 25-38.
ווענערישע- און האָר- הויט - קראַנקה. מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַלן. נעמט אָן 9–1, 4–8 אָוו., דאַמען: 4–5

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מע־נער-שוואַכע קראַנקהייטען. 839
היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—11 און פון 5—8 אָווענד.

ראַיאָן-קאָנפערענץ פון התאחדות

(-) נעכטען 6 אַ זייגער אין אָוונד האָט זיך אין לאָקאַל פון „התאַחדות", (שענקעוויטש 3) אָנגעהויבען די ראַיאָן-קאָנפערענץ פון דער ציוניסטישער אַרבייטס-פאַרטיי „התאחדות".

צו דער קאָנפערענץ זענען געקומען 52 דעלעגאַטען פון 20 שטעט פון לאָדזער ראַיאָן. צו דער קאָנפערענץ זענען אויך געקומען ה׳ יוסף שפרינצאַק פון ארץ-ישראל און דעפ. לעווינזאָן.

ד״ר טאַרטאַקאָווער עפענט די קאָנפערענץ מיט אַ לענגערער העברעאישער רעדע, אין וועלכער ער וויזט אָן אויף די אויפגאַבען פון דער קאָנפערענץ אָפּצונעהמען אַ חשבון פון דער ביז-איצטיגער אַרבייט פון דעם לאָדזער ראַיאָן-קאָמיטעט פון „התאַחדות" און געבען אָנווייזונגען אויף דער ווייטערדיגער אַרבייט. ער בעגריסט דעם מיטגליד פון עקזעקוטיוו שפרינצאַק און די מיטגלידער פון צענטראַל-קאָמיטעט דעפ. לעווינזאָן און משה טאַצאַ. עס ווערט געוועהלט אַ פרעזידיום אין וועלכען עס געהען אַריין די ה״ה שפרינצאַק, דעפ. לעווינזאָן, ד״ר בערלאַס, וואָלקאָוויטש און שאַיעוויטש.

ה׳ שפרינצאַק בעגריסט דאַן די קאָנפערענץ אין נאָמען פון וועלט-פערבאַנד „התאַחדות" און אין נאָמען פון „הפועל-הצעיר" אין ארץ ישראל. און האַלט דאַן אַ רעפעראַט וועגען דער לאַגע אין ארץ-ישראל

ה׳ טאַצאַ גיט אָפּ אַ בעריכט וועגען די בעראַטונגען וואָס זענען פאָרגעקומען אין וואַרשאַ; דער פלענום פון דער פאַרטיי און פון דער פוילישער פאַרטיי בעראַטונג, ה׳ טאַצאַ ע קלעהרט, אַז דער פאַרטיי-ראַט האָט בעשלאָסען אַדורכצופיהרען אין משך פון חודש אָקטאָבער אַ פולשטענדיגע רעאָרגאַניזאַציע פון אַלע אָפּטיילונגען אויף דער פראָווינץ, אָרגאַניזירען אַ גרויסע אַקציע פאַר דעם „החלוץ" און פאַר דער ציוניסטישער יוגענד-בעוועגונג.

ה׳ ליכטענשטיין (לאָדז) גיט אָפּ אַ בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון דעם לאָדזער ראַיאָן-קאָמיטעט. דערנאָך קומט פאָר אַ דיסקוסיע וועגען דאָזיגען בעריכט.

היינט קומט פאָר די פאָרטזעצונג פון דער קאָנפערענץ.

ער וועט אויסוואַקסען א גרויס לייט...
נקמה פון א יונגען גנב.

(ז) דער 12-יעהריגער הענעך לינק איז אַרומגעלאָפען אויף זאַקאָנטנא גאַס, זוכענדיג עפּעס אַ „פרנסה׳לע" פאַר זיך. זיין בעשעפטיגונג איז געווען קליינע גנבה׳לעך. פּלוצלינג האָט ער פונדערווייטענס בעמערקט געהן אַן אַלטיטשקע פרוי, וועלכע האָט געטראָגען אַ קוישעל, וואו ס׳זענען געלעגען גוטע זאַכען. דער קליינער האָט שטילערהייט זיך צוגע׳גנב׳עט צו דעם קוישעל און פון דאָרט אַרויסגעשלעפּט אַ שטיק וואורשט. דאָס האָט אָבער די אַלטע בעמערקט, זי האָט דעם יונגען גנב געכאַפּט ביי דער האַנד און באַלד אויפ׳ן אָרט אויף איהם אויסגעפיהרט אַ משפט — אויסגעפּאַטשט איהם, וויפיל ס׳איז נאָר אין איהם אַריין, און אַליין רוהיג אַוועקגעגאַנגען. הענעך איז אָבער זעהר אַ „האַנאָראָווע" גנב און ער האָט בעשלאָסען זיך אין דער אַלטער נוקם צו זיין. ווען די פרוי איז רוהיג געגאַנגען ווייטער אין דער גאַס, איז דער גנב שנעל צוגעלאָפען צו איהר און אונטערגעשטעלט אַ פוס. דאָס האָט געברענגט צו זעהר טרויעריגע פאָלגען. די אַלטע פרוי איז אומגעפאַלען אויפ׳ן טראָטואַר און זיך צובראָכען אַ פוס.

דער קליינער הענעך, אַ צופרידענער פון זיין נקמה, האָט גענומען ענטלויפען, נאָר די דורכגעהער האָבען איהם פערהאַלטען און איבערגעגעבען דער פאָליציי.

די אומגליקליכע אַלטיטשקע, וועלכע האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס די 62-יעהריגע פלאָרענטינאַ דזיעבינסקאַ, איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקאַ.

זיך צושלאָגען צוליב א מציאה.
ביידע זענען געווען פער׳עקשנט, זענען זיי ביי גארנישט געבליבען.

(:) „דאָרט ווי צוויי שלאָגען זיך, געניסט דער דריטער" דאָס איז אַן אַלטער כלל. וועגען דעם אָבער האָבען פערגעסען צוויי גוטע פריינד מרדכי בלינער און פראַנץ לאַטאַש, און דעריבער טאַקע האָבען זיי געהאַט אַ מיאוסען סוף.

די מעשה דערפון איז פאָלגענדע: אויף וואָלטשאַנסקאַ נעבען הויז נומ. 21 איז אַדורכגעגאַנגען אַן עלעגאַנטע פרוי. און נישט בעמערקט, אַז זי האָט אַרויסגעלאָזט איהר בייטעל. פון דער האַנד איז זיך ווייטער רוהיג שפּאַצירט.

דערפאַר האָבען דאָס בעמערקט די אויבענדערמאָהנטע מרדכי בלינער און פראַנץ לאַטאַש און זיך ביידע גלייכצייטיג געוואָרפען אויף דער מציאה. פערשטעהט זיך, אַז קיינער האָט נישט געוואָלט אָבטרעטען דעם צווייטען אַזאַ וואוזשנע מציאה (בפרט נאָך, אַז ס׳איז דאָרט געלעגען 500 זלאָטעס) און ס׳איז טאַקע צוליב דעם געקומען צו אַ גרויס געשלעג. די אוואַנטורע האָט צוגעצויגען אַ גרויסען עולם, צווישען וועלכען ס׳האָט זיך אויך געפונען די פרוי, וועלכע האָט דאָס בייטעלע פערלוירען. זי האָט באַלד וועגען דעם געמאָלדען דער פאָליציי, וועלכע האָט קודם-כל צוגענומען ביי די שלעגערס די מציאה. דאָס האָט זיי נאָך נישט בערוהיגט און זיי האָבען זיך אַזוי צושלאָגען, אַז מען האָט געמוזט רופען די גיכע הילף, וועלכע האָט ביידע אָבגעפיהרט אין שטאָטישען שפּיטאָל.

„איך בין א שאפער פון רעגירונגס-קאמיסאר".
געוואָלט אָפּשרעקען פאָליציאַנטען. נאָר עס האָט זיך איהם נישט איינגעגעבען.

(ג) אין 7-טען פרידענס-געריכט איז פאָרגעקומען אַ אינטערעסאַנטער פּראָצעס געגען שאָפער קעמפנער סטאַניסלאַוו פאַר שטעלען אַ ווידערשטאַנד דער פאָליציי.

פרטים פון דער בעשולדיגונג זענען פאָלגענדע:

מיט אַ צייט צוריק איז דורך פאָמאַרסקאַ-גאַס געגאַנגען דער פאָליציאַנט פון 2-טען קאָמיסאַריאַט קאָמאַס. געווען איז דאָס שפּעט אין דער נאַכט. פּלוצלינג האָט דער פאָליציאַנט בעמערקט, ווי דורך דער גאַס לויפט זעהר שנעל אַ פערזאָן. דער פאָליציאַנט, מיינענדיג, אַז ער האָט צו טון מיט אַ גנב, אָדער באַנדיט, האָט געוואָלט אָפּשטעלען דעם לויפענדען, נאָר יענער האָט דעם פאָליציאַנט געגעבען אַזאַ זעץ אין פּנים אַריין, אַז ער איז שיער נישט געפאַלען חלשות.

„צום גליק" איז פונקט דורכגעגאַנגען אַ זעלנער. דער פאָליציאַנט האָט זיך צו דעם זעלנער געווענדעט נאָך הילף. יענער האָט זיך פונאַנדערגעלאַכט פון דעם פאָרשלאַג און נישט נאָר געהאָלפען דעם פאָליציאַנט, נאָר איהם נאָך גענומען שלאָגען. קאָמאַס האָט אַרויסגעכאַפּט פון דער טאַש זיין פייפעל און דערמיט אַלאַרמירט פאָליציאַנטען. באַלד איז טאַקע אָנגעקומען אַ פאָר רייטער-פאָליציאַנטען, וועלכע האָבען זיך גענומען יאָגען נאָך דעם זעלנער מיט דעם ציוויל.

דער זעלנער איז אַריינגעלאָפען אין די קאַזאַרען און דעם ציווילען האָט זיך איינגעגעבען צו פערהאַלטען. דאָ ערשט האָט ער אָנגעהויבען שרייען — „ווייסט איהר, איך וועל אייך ווייזען, אַלע וועט איהר מיר אַרויספליהען פון אייער „סלושבע" איך בין דער שאָפער פון רעגירונגס-קאָמיסאַר".

די פאָליציאַנטען האָבען זיך פונדעסטוועגען נישט דערשראָקען און דעם שאָפער אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט. נאָך אַ קורצער אויספאָרשונג האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די גאַנצע מעשה מיט׳ן רעגירונגס קאָמיסאַריאַט איז אַן אויסגעטראַכטע, אַז דער פערהאַלטענער איז טאַקע אַ שאָפער, נאָר אין אַ לאָדזער פירמע און הייסען הייסט ער סטאַניסלאַוו קעמפנער.

דער פרידענס-ריכטער ה׳ ראָווינסקי האָט פער׳משפט דעם היציגען שאָפער אויף 7 טאָג אַרעסט און צו בעצאָהלען 5 זלאָטעס געריכטס-קאָסטען.

אז ס׳איז נישטא קיין מזל...
געוואָלט ווערען א בעל-בוחר און מיאוס אַריינגעפאַלען.

(ג) נישט האָבענדיג וואָס צו טון, האָט זיך געלאָזט אויף אַ שפּאַציר דער אַרבייטער יוזעף פורמאַנעק, וועלכער וואוינט אויף קשיוואַ-גאַס 2. אַזוי שפּאַצירענדיג, איז ער געקומען צום לאָדזי-פאַבריטשנער באַהנהויף צו די סחורה-סקלאַדעס. דאָ האָט ער זיך גלאַט אַזוי אַרומגעדרעהט אין אַלע ווינקלען און אומעטום אַריינגעשטעקט זיין נאָז. פּלוצלינג האָט פורמאַנעק בעמערקט ליגען אין איין עק פון זאַל אַ שטיק צינקבלעך. דערנעבען איז קיינער נישט געווען.

נישט קיין סך געקלערט האָט יוזעף אַרומגעבונדען די בלעך מיט אַ שטריק און עס גענומען אַרויסטראָגען פון׳ם באַהן-שטח. ער האָט אָבער נישט געהאַט קיין גליק. ווען ער האָט שוין געזאָלט אַרויסגעהן פון טויער, האָט עס בעמערקט אַ באַהן-וועכטער, וועלכער האָט געוואָלט נאָכקאָנטראָלירען, פון וואַנען די בלעך שטאַמט.

פורמאַנעק האָט אַוועקגעוואָרפען זיין מציאה און אַליין גענומען ענטלויפען. ער האָט אָבער געהאַט צו שוואַכע פיסלעך און מען האָט איהם שנעל געכאַפּט, און אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט.

פערליבטע,
וועלכע שלאָגען זיך פאר גרויס ליבע.

(:) אויף עק ריבנא און אַלעקסאַנדראָווסקאַ איז געקומען צו אַ געוויסע אַוואַנטורע צווישען אַ „פערליבט פאָר־ל".

אַנטאָנינאַ סטאַראָוויאַק איז געגאַנגען „דע פאַכע" מיט איהר „קאָכאַנעק" מאַנקאָווסקי כאַפּען אַ ביסעל פרישע לופט. אין מיטען דערינען איז אויסגעבראָכען צווישען זיי אַ גרויסע מחלוקה.

איך וועל דיר די „שליפיעס" אויסברענען - האָט אַנטאָנינאַ געדראָהט איהר „קאָכאַנעק"

דו וועסט עס נישט דערלעבען — האָט יענער איה־ בעוויזען באַלד אויפ׳ן אָרט, אָנגעכאַפּט איהר ביי די האָר, אַריינגעשלעפּט אין אַ טויער און דאָרט שלאָגען. צום גליק איז אָנגעקומען פאָליציי, וועלכע האָט געמאַכט אַ דנונג, אָפּפיהרענדיג ביידע „פערליבטע" אין קאָמיסאַריאַט.

ער גנב׳עט 2 העמדער.

(:) צו דער סוחר׳טע רחל יאַקובאָוויטש, וועלכע האַנדעלט מיט וועש אויף וואָדני רינעק, איז צוגעקומען אַן עלעגאַנט געקליידעטער הער, וועלענדיג איינהאַנדלען פאַר זיך אַ פאָר העמדער.

די סוחר׳טע האָט זיך זעהר דערפרעהט, אַז זי וועט דאָ מאַכען אַ פדיון, נאָר דעם „עלעגאַנט" האָבען די העמדער נישט געפאַלען און צום סוף איז ער טאַקי אַוועקגעגאַנגען, נישט קויפענדיג גאָרנישט.

ערשט, ווען ער איז שוין אָבגעגאַנגען אַ שטיק וועג, האָט פרוי יאַקובאָוויטש בעמערקט, אַז ס׳זענען איהר אויף אַ מערקווירדיגען אופן פערשוואונדען געוואָרען 6 נייע העמדער. מיט אַ גרויס געוואַלט האָט זי אָנגעהויבען נאָכיאָגען דעם „עלעגאַנט" און צוזאַמען מיט נאָך אַ פאָליציאַנט האָט זיך איינגעגעבען דעם געשיקטען גנב צו פערהאַלטען. ביי איהם זענען טאַקע געפונען געוואָרען די גע׳גנב׳עטע העמדער. צוזאַמען מיט די העמדער איז ער אָבגעפיהרט געוואָרען אין נאָהנטען קאָמיסאַריאַט, וואו ס׳האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ער הייסט הענריק פאַכולאַ און וואוינט אויף ראַקיטשינער 11.

א היציגער לאָקאַטאָר
שלאָגט דעם סטרוזש.

(:) דעם סטרוזש פון זאַקאָנטנאַ 65, אַ זעהר שטילער און רוהיגער מענש, האָט נעכטען געטראָפען אַ זעהר אומאַנגענעהמע געשעהעניש.

אַרום 12 אַ זייגער ביינאַכט איז ער מיד פון גאַנצען טאָג איינגעשלאָפען אַזוי שטאַרק, אַז ער האָט נישט געהערט קלינגען פון אַ פערשפעטיגטען לאָקאַטאָר. דער לאָקאַטאָר ראָמאַן ס. איז ערשט געקומען פון אַ פרעהליכער אָווענד-ברויט און זיך געאיילט שלאָפען און דאָ שווייגט דער סטרוזש. ערשט אין אַ שעה אַרום האָט זיך דער סטרוזש אויפגעכאַפּט און געעפענט דאָס טויער, דער לאָקאַטאָר איז אַריינגעפאַלען אין אַזאַ כעס, אַז ער האָט אַראָפּגעלאָזט אַ פאָר פעטש דעם פערשלאָפענעם סטרוזש און אַליין ענטלאָפען צו זיך אין דער וואוינונג. דער סטרוזש איז מיט אַ צעהאַקט אויג אַוועק אין קאָמיסאַריאַט, וואו ס׳איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל.

וויכטיג פאר
ריי־סעריי-בעזיצער
רייסעריי-ברעטלעך און אַלע בע וועצונגען מיט פלאַכע און רונדע שטיפטען פאַר שמאָלע און ברייטע רייטערס צו בעקומען ביי
A. Szlezynger
CEGIELNIANA 66.
869 Telefon 24-49.

די ווירטשאַפטליכע לאַגע און די פּערספּעקטיוון.

דאָס גערעטעניש און דער עקספּאָרט.

דער פּרעזעס פון דער וואַרשאַווער האַנדעלס-באַנק האָט אין אַ געשפּרעך מיט אַ זשורנאַליסט כאַראַקטעריזירט די איצטיגע ווירטשאַפטליכע לאַגע און די פּערספּעקטיוון אויף אַזאַ אופן:

דאָס היי-יאָהריגע גערעטעניש איז נישט פעסטגעשטעלט. קאָרן ווערט אָפּגעשאַצט מיט 15 און די אַנדערע תבואות מיט 3 5 פּראָצ. יעהניגער ווי פאַר אַ יאָהרען. אין דער ווירקליכקייט אָבער, ווערט עס וואַרשיינליך זיין מיט 15 פּראָצ. קלענער ווי אין אַלגעמיין, דאַנקען די קאַרטאָפעל-גערעטעניש וועט זיין מיט 20 – 25 פּראָצ. קלענער ווי פאַראַיאָהריגע.

אָבער הגם נישט די גאַנצע תבואה וועט קענען פערבייזכט ווערען פאַר'ן עקספּאָרט צוליב פערשידענע סבות וועט דאָך פאַר'ן עקספּאָרט בלייבען אַ בעדייטענדע סכום תבואה, וואָס וועט זיין קלענער ווי פאַראַיאָהרען. די פּיהצוכט וועט נישט נאָר זיך איינהאַלטען אויפ'ן פאַראַיאָהריגער הויך, נאָר וועט זיך נאָך אפשר פערגרעסערען. דער דאָזיגער אַרטיקעל שפּילט אַ גרויסע ראָלע אין עקספּאָרט. אַ וויכטיגע בעדייטונג וועט האָבען היי-יאָהר די פערגרעסערונג פון פוטער-עקספּאָרט, אין דער הינזיכט זענען פאַרגענומען געוואָרען ערנסטע שריט. בכלל גענומען וועט דער היי-יאָהריגער לאַנד-ווירטשאַפט-עקספּאָרט נישט זיין פיל קלענער ווי פאַראַיאָהריגער. מ'דאַרף אָבער נישט איבערשאַצען.

אויב מ'זאָל אָננעהמען דעם ווערט פון דער פּוילישער לאַנדווירטשאַפט-פּראָדוקציע אויף 5 מיליאַרד גאָלד-גלאָטעס, וועט די 15 פּראָצענט וואָס דאָס גערעטעניש איז קלענער, בעטרעפען פון 500 800 גאָלד-זל., דאָס איז אַ בעטראַג, וואָס קען דעצידירען וועגען דער שטייער-צאָהלונג-פעהיגקייט פון דער בעפעלקערונג און וועגען איהר קויף-קרעפטיגקייט, וואָס האָט אויך אַ בעדייטונג פאַר דער אינדוסטריע.

די גאַנצע אינדוסטריע-פּראָדוקציע בעטרעפט פון 4 ביז 5 מיליאַרד גאָלד-זלאָטעס. דער אינדוסטריע-עקספּאָרט פון פּוילען איז אַ אומבעדייטענדער און דעריבער איז די פערקלענערונג פון דער אינערליכער קאָנסומציע אַ זעהר וויכטיגער פאַקטאָר, בעזונדערס פאַר די טעקסטיל, גאַרבערייַ- און אייזען-אינדוסטריע, וואָס זענען אָממייסטען אָנגעוויזען אויף דעם אינערליכען געברויך.

אַזוי איז די לאַגע. די רעגירונג שאַצט דאָס ביסלעכווייז אָפּ און הויבט אָן אָנערקענען די וויכטיגע בעדייטונג פון דער לאַנדווירטשאַפטליכער פּראָדוקציע.

האַנדעלס-אַנגעשטעלטע אין דער לעדער-בראַנזשע

וועלען נישט אַרבייטען לענגער ווי ביז 7 אין אָוונד.

(–) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון דער לעדער-סעקציע ביים האַנדעלס-אַנגעשטעלטען פעראיין.

צוליב דעם, וואָס די בעלי-בתים האָבען איבערגעריסען די אונטערהאַנדלונגען וועגען די אַרבייטס-צייט אין די געשעפטען פון דער לעדער-בראַנזשע, האָבען די אַנגעשטעלטע פון דער דאָזיגער בראַנזשע בעשלאָסען פון היינט אָן צו פערלאָזען די אַרבייט 7 אַ זייגער אין אָוונד.

שטרייק אין דער זאַקען-בראַנזשע

נאָך נישט פערענדיגט.

(י) באַך דער דאַנערשטאָגדיגער נישט צושטאַנדגעקומענער קאָנפערענץ פון די זאָקען-פאַבריקאַנטען מיט די שטרייקענדע זאָקען-אַרבייטער, האָבען די פאַבריקאַנטען אויף נעכטען ווידער גערופען אַ קאָנפערענץ אין זייער אייגענעם לאָקאַל אויף אַנדזשעיע 3 מיט דער כונה טיילווייז צו ליקווידירען דעם שטרייק. די זאָקען-פאַבריקאַנטען האָבען געמליך פאַרגעלעגט די אַרבייטער-פאָרשטעהער, אַז זיי זענען גרייט נאָכצוקומען די פאָדערונגען פון די זאָקען-אַרבייטער אויף די קאַטאַן-מאַשינען, וועלכע זאָלען באַלד צוטרעטען צו דער אַרבייט און וועגען די איבריגע אַרבייטער אין דער זאָקען-בראַנזשע זאָל ווייטער געפיהרט ווערען אונטערהאַנדלונגען.

די פאָרשטעהער פון די שטרייקענדע זאָקען-אַרבייטער האָבען אויף אַזאַ טייל-ווייזע ליקווידירונג פון שטרייק נישט געוואָלט איינגעהן און די קאָנפערענץ איז איבערגעריסען געוואָרען אָהן רעזולטאַט.

אויף היינט ווערט ווידער גערופען אַ קאָנפערענץ פון די זאָקען-פאַבריקאַנטען מיט די אַרבייטער-פאָרשטעהער ביים אַרבייטס אינספּעקטאָר.

בעת אַ נערוועז-אַנפאַל

אַראָפּגעשפּרונגען פון 2-טען שטאָק.

(–) נעכטען פאַרמיטאָג, ווען קיינער איז נישט געווען אין שטוב, האָט די 19-יעהריגע ש. רייכמאַן (פּאָלודניאָווע 23) בעקומען אַ נערווען-אַנפאַל. זי איז ארויף אויפ'ן פענסטער און איז אַראָפּ געשפּרונגען פון 2-טען שטאָק.

די ארויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט דער אומגליכער ערטיילט די ערשטע הילף און זי איבערגעלאָזען אין אַ בע-פרידיגענדען צושטאַנד אויפ'ן אָרט.

די גאַסט-אָלען פון אַרטיסט סאַמבערג

געהען ווייטער מיט גרויס ערפאָלג.

די עטליכע פאָרשטעלונגען, וועלכע ס'האָט געגעבען דער אַרטיסט סאַמבערג האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס ביים היגען טעאַטער-פּובליקום. די נעכטיגע פאָרשטעלונג פון שלמה'קע שאַרלאַטאַן איז אַדורך מיט גרויס ערפאָלג. אין ס'איז נישט קיין וואונדער, דער אַרטיסט סאַמבערג לעגט אַריין אין דער ראָלע, וואָס איהם קומט אויס צו שפּילען פיל אַרטיסטישען טאַלאַנט און סצענישע געשיקטקייט, וועלכע האַלטען דעם צושויער אין געשפּאַנטקייט דורך דער גאַנצער צייט פון שפּילען.

היינט קומט-פאָר דער לעצטער אויפ-טריט פון סאַמבערג'ן, געשפּילט ווערט די בעליבטע פּיעסע דער ישיבה-בחור. ס'איז צו ערוואַרטען, אַז אַלע טעאַטער ליבהאָבער וועלען היינט אויסנוצען די געלעגענהייט. כדי צו זעהען סאַמבערג'ן אין דער ראָל פון ישיבה-בחור.

פּערזענליכע און אַרויסגעוואָרפען אויף דער גאַס.

אַ שרעקליכע טראַגעדיע פון אַ פּויעריש מעדעל.

( ) אויף ריבנאַ גאַס 1 איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד די 22-יעהריגע אַנאַסטאַסיאַ מאַנקאַ, וועלכע איז איהר שריט בעגאַנגען צוליב אַ טראַגישער ליבע.

די פּרטים פון דער טראַגעדיע זענען פאָלגענדע:

אַנאַסטאַזיאַ מאַנקאַ איז געווען אַ טאָכטער פון רייכע פּויערים פון אונ-טער סקערניעוויץ. אַ זעהר שעהן מעדעל האָט זי געהאַט גרויס ערפאָלג ביי גלע יונגע פּויערים פון דאָרף. אויף איהר האָט געוואָרפען אַנ'אויג אַ שענער פאַראָבעק בראַצקי, וועלכער האָט גע שטאַמט פון לאָדז. די עלטערען פון דעם מעדעל האָבען איהר שטאַרק אָפּ-געראַטען, זי זאָל זיך נישט אָפּגעבען מיט דעם פאַראָבעק, נאָר דאָס האָט גאָרנישט געהאָלפען.

אין אַ צייט אַרום איז דער „פער-ליבטער" בראַצקי מיט אַמאָל פערשוואונדען געוואָרען, באַלד האָט מען זיך דערוואוסט ווען דער סבה פון זיין פערשוואונדען: זיין „כלה" איז שוין געווען אין די הויכע חדשים. אין אַ פאַר וואָכען אַרום האָט זי געבוירען אַ קינד, אין האָט זיך גענומען זוכען דעם פאַראָבעק און סוף כל סוף האָט מען איהם געפינען. די עלטערען האָבען צוגעזאָגט איהם צו געבען געלד, אַז ער זאָל חתונה האָבען מיט זייער טאָכטער. יענער איז דערויף בעשטאַנען, אַראָפּגענומען דאָס מעדעל מיט דעם קינד קיין לאָדז, וואו זיי האָבען געוואוינט אין בראַצקי'ס קאַ יאַלערקע. פאַר דעם געלד, וואָס ער האָט בעקומען, האָט ער אַנגעהויבען הולען און ווען ס'האָט איהם שוין אויסגעפעהלט מזומן האָט ער געצוואונגען זיין געליבטע, זי זאָל געהען אויף פערדינסט אין דער גאַס.

בראַצקי'ן איז אַלץ געווען וועני דאָס פערדינסט פון זיין געליבטער און די טעג האָט ער זי אַרויסגעשיקט צו איהרע עלטערען, זי זאָל ברענגען אַ גרעסערע סומע געלד, ווען דער פאָטער פון דעם אומגליקליכען מעדעל האָט נישט געוואָלט געבען געלד, האָט זי אַרויסגעגנב'עט פון אַ קופער 700 זלאָטעס און דערמיט געקומען קיין לאָדז.

נעכטען איז זי געקומען צו איהר „קאָכאַנעק" און איהם איבערגעגעבען דאָס געלד. יענער האָט דאָס צוגענומען און מיט אַ ציניש'ען שמייכעל ערקלערט, אַז ער פערלאָזט זי אויף אייביג. ווען זי האָט איהם אָנגעהויבען בעטען, אַז ער זאָל דאָס נישט טון, האָט ער זי נאָך גוט צושלאָגען און אַרויסגעוואָרפען פון שטוב.

איצט ערשט האָט דאָס מעדעל פערשטאַנען איהר שרעקליכע לאַגע. זי האָט בעשלאָסען אַ סוף-צו-מאַכען צו איהר "וויסט לעבען. צו דעם ציל האָט זי אַרויסגעטראָגען איהר קינד אין קאָ-רידאָר און אַליין אויסגעטרינקען אַ פלעשעל יאָדינע. שפּעטער איז זי אַרויסגעשפּרונגען פון פענסטער. די גיכע הילף האָט זי אָפּגעפיהרט אין אַ שווערען צושטאַנד אין שפּיטאָל. מיט דעם קינד האָבען זיך פערנומען די שכנים.

ספּאָרט-בעוועגונג.

„הדוה" (בודאַפּעשט) – „טוריסטען"

1:3 (1:1)

צום ערשטען מאָל אין היי-יאָהריגען סעזאָן איז געקומען קיין לאָדז אַ אויס-לענדישע מאַנשאַפט. אין דעריבער אַז די פּראָאינטערעסירונג געווען אַ גע-וואַלדיגע. „וויוואָ", וועלכע איז שוין פיל מאָל געווען צו גאַסט אין לאָדז, האָט שוין אַ סך סימפּאַטיקער, זי האָט אויך דאָס מאָל, שפּילענדיג מיט עטלי-כע רעזערוו-שפּילער, בעוויזען אַ הויכע מדרגה פון שפּילען. זי בעזיצט אין איהר צוזאַמענשטעל טאַלאַנפולע און וועלט-בעריהמטע שפּילער. דער טויער-מאַן פישער און פערטיידיגער גראָס II האָבען פערטיידיגט אין אינטערנאַציאָ-נאַלע מעטשען – אונגאַרן. זיי צייכע-נען זיך אויס מיט אַ גוטען סטאַרט, קאָמבינאַציע פון פוס צו פוס, אַ גוטען לויף און פיינע שאָסען. ספּעציעל האָט מען בעוואונדערט דאָס גלענצענדע שפּי-לען פון פישער'ן, וועלכער האָט פאַק-טיש געוואונען דעם מעטש.

אונזער מייסטער איז געווען אַ גליי-כער געגנער פאַר „וויוואָ", אַלע ליניעס האָבען זעהר גוט געשפּילט. דער פער-טיידיגער מאַרטשעווסקי, האָט זיך זעהר פערבעסערט, און ס'איז זיכער, אַז נאָך אין אַ קורצע צייט וועט ער פאָלקאָם צוריקקומען צו זיין געוועזענע פאָרם.

דאָס צוזאַמענשפּילען צווישען די לוי-פערס און די שטורמערס איז געווען בעסער ווי ביי „וויוואָ". ביי אַ גרעסע-רען מזל און מעהר צילענדע שאָסען, וואָלטען די „טוריסטען" זיכער אַרויס מיט אַ פיל בכבוד'יגען רעזולטאַט, אויף וואָס זיי האָבען פאָלקאָם פערדינט.

„וויוואָ" איז אַרויסגעטרעטען מיט פאָל-גענדע שפּילער: פישער, גראָס II, ענ-געל II, האַוואָס, גרינבלאַט, ביאָייער, יאַצקע, אַלטמאַן, קלאַפּפער, בלאַו, ערבּ-סטיין, די „טוריסטען" אין אַ זעהר גע-וועהנליכען צוזאַמענשטעל.

דער מעטש, וועלכער איז געווען גע-פיהרט אין אַ שנעלען טעמפּא, איז גע-ווען זעהר אינטערעסאַנט, מ'קאָן איהם צורעכנען צו די שענסטע אין דעם סע-זאָן. אין דער ערשטער העלפט האָבען ביידע מאַנשאַפטען פּראָדוצירט אַ ערשט קלאַסיג שפּיל, וועלכער האָט געגעבען אַ סך עמאָציע און געהאַלטען די גאַנ-צע צייט אין שפּאַנונג. די ערשטע מי-נוטען געהען אַ דורך מיט געגענזייטי-גע אָנגריפען. אין דער 6. מינוט ער-צילט „וויוואָ" אַ פריי-שטויס, מיכאַל-סקי שטויסט אָז, נאָר אַלטמאַן לויפט צו און שלאָגט דעם ערשטען גאָל.

די „טוריסטען" פאַלען נישט ביי זיך, פיהרען אַדורך אַ סעריע פון זעהר שעה-נע און געפעהרליכע אָנגריפען, דאָך דער פינאַמענאַלער פישער אַנולירט יעדען אָנגריף. ערשט אין דער 19. מי-נוט פון אַ שעהנער „צענטער" פון מיכאַל-סקי II, ערציהלט הערמאַ עס מיט אַ שטאַרקען שאָס אין דעם עק פון טויער, אַנ'אויסגלייכונג. די פערטיידיגונג פון די „טוריסטען" לאָזט נישט צו די שטור-מערס פון „וויוואָ" נאָהנט צו זייער טויער, דאַגעגען די שטורמערס פון די ערשטע אַטאַקירען העפטיג דאָך די שאָסען כאַפּט פישער אָדער זיי געהען איבער'ן נעץ. די ערשטע מינוטען פון דער צווייטער העלפט געהערען צו די טוריסטען, וועלכע אַטאַקירען שאַרף, ערצילען צוויי פריישטויסען, וועלכע הערמאַנס נוצט נישט אויס, אויך קולא וויאַק טרעפט נישט פון עטליכע מעטער. די געסט פיהרען אויך אַ דורך זעהר שעהנע אָנגריפען און אין דער 11 מינוט פאַר אַ צווייפעלדיגען פאול, ערצילען זיי פון אַ עלפמעטער געשלאָגענעם דורך גראָס'ן דעם צווייטען גאָל.

די טוריסטען רעוואַנזשירען זיך מיט אַטאַקעס, דאָך פישער וויל בשום אופן נישט קאַפּיטולירען. ביי די שפּילער פון די „טוריסטען" גיבט זיך צו בעמערקען אַ דענערווירונג צוליב די נישט גערעכ-טיגטע דעציזיעס פון ריכטער. אין דער 22. מינוט שלאָגט „וויוואָ" אַ פריישטויס. מיכאַלסקי האַלט זיכער. אין אַ מינוט שפּעטער ערצילט „וויוואָ" צוליב דער שולד פון די פערטיידיגונג פון די „טו-ריסטען" דורך בלאַו'ען דעם 3-טען און לעצטען גאָל. פון דעם מאָמענט אָן אַטאַקירען די „טוריסטען" שוין ביז'ן סוף און ווילען אויסבעדינגט פערבעסערן דעם רעזולטאַט. זיי האָבען נישט געהאַט קיין גליק. זעהר פיל גינסטיגע מאָמענ-טען נוצען זיי נישט אויס און פישער היט גוט זיין טויער.

קאָרנערן 2:5 לטובת „טוריסטען". שידס-ריכטער דאַנציגער אין דער ער-שטער העלפט גוט און אין דער צווייטער שוואַך.

ח. י–אָן.

„אוניאָן" – „הכח" 1:1.

Dr. med. Rózaner

ספּעציאַל-אַרצט פאַר חיגערישע און הויט קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּע-רענטגען.

9 דזיעלנאַ 9,

1-טער שטאָק. טעלעפאָן 28-98

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אָן פון 8–10 און פון 5–8.

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24

אינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען.

נעהמט אָן פון 6 – 7, זונטאָג פון 3–4.

זאַל פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטש 20.

היינט, מאָנטאָג, דעם 23-טען אויגוסט 9 אַ זייגער אין אָוונד

לעצטער אויפטריט **א. סאַמבערג**

פון בעליבטען אַרטיסט – –

גרויסע פאָלקס-פּאָפּולערע פאָרשטעלונג צו ביליגע פּרייזען

פון 60 גר. ביז 1.60

ס'ווערט געשפּילט די אין לאָדז בעליבטע פּיעסע מיט געזאַנג און טענץ

דער ישיבה-בחור

אין 4 אַקטען פון זאַלאָטאַרעווסקי. ראַ" ישיבה בחור פיהרט אויס צום ערשטען מאָל אין לאָדז אַרטיסט א. סאַמבערג. מיט'ן אָנטייל פון

לאָדזער כאָר און אָרקעסטער.

ווער ס'קויפט פריהער אַ בילעט בעקומט אַ בעסערן פּלאַץ!

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

וועגען דער לאַגע אין ארץ־ישראל.

רעפעראַטען פון דער ארץ־ישראל דעלעגאַציע.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם בעזוך פון דירעקטאָר פון דער אַמעריקאַנישער „קהלות־ציון" אין ארץ־ישראל, ה' ש. פאַסמאַן פון ירושלים, דעם דירעקטאָר פון „משק", אינזש. קיצעגאָק פון בערלין און לייטער פון „משק" און דער הכשרת הישוב בא"י, ה' י. קאַגאַנאָוו פון וואַרשאַ, איז אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פאָרגעקומען אַ גרעסערע פערזאַמלונג פון די מיטגלידער פון די פערשידענע א"י־קאָלאָניזאַציע־געזעלשאַפטען.

דער פאָרזיצענדער ה' לאַוניק יאָעל עפענט די פערזאַמלונג און ערטיילט דאָס ערשטע וואָרט ה' כהנאָוו, וועלכער ערקלערט, אַז ער פערשטעהט די איצטיגע שווערע לאַגע פון די פערשידענע א"י־געזעלשאַפטען, וואָס איז ענטשטאַנען צוליב דעם אַלגעמיינעם קריזיס און אַז ער וועט זיך אויך ווייטער בעמיהען מיטצוהעלפען ווי ווייט מעגליך די דאָזיגע חברות זיי זאָלען קאָנען אַדורכהאַלטען דעם קריזיס.

דאַן נעמט דאָס וואָרט דער אינזש. קוצעגאָק: „מיר האָבען איצט אַ נייע צרה, וועלכע קאָן אַ סך שאָדען ברענגען דעם אויפבוי־ווערק אין א"י דאָס איז די צרה פון די אַזוי גערופענע „מרגלים", יודען, וואָס זענען צוריק געקומען פון א"י פערשפרייטען איבערטריבענע ידיעות וועגען דער לאַגע אין לאַנד, דערצעהלען פערשידענע אונבעגרינדעטע מעשות. יעדער וויל זיין אייגען ביסעל צרות פעראַלגעמיינערען און פאַר אַלעם שולדיג מאַכען א"י. איך האָב געזעהן אין דייטשלאַנד און אין אַנדערע לענדער אַ סך יודען, וואָס האָבען פערלוירען גרויסע פערמעגענס און געגנצליך רואינירט געוואָרען און דאָך איז קיינעם נישט איינגעפאַלען צו האָבען פרעטענזיעס צו ווערמען עס איז און צו בעשולדיגען דייטשלאַנד א. אַ. מיר מוזען בעקעמפען די רכילות, דער אמת איז אַ גאַנץ אַנדערער. עס איז דאָ אַ קריזיס אין א"י, אָבער דאָס איז נישט קיין אייגענער – ס'איז אַ פרעמדער קריזיס, וואָס איז געקומען פון דרויסען פון אַנדערע לענדער פון פוילען א. אַ. די עקאָנאָמישע סטרוקטור פון א"י בעזירט זיך איצט הויפּזעכליך אויף דער לאַנדווירטשאַפט און אַ ביסעל אינדוסטריע און אין דער לאַנדווירטשאַפט האָבען מיר דאָך געהאַט זעהר אַ גוט יאָהר.

די אַלגעמיינע פּאָליטישע לאַגע איז אַ גוטע. אין לאַנד זענען דאָ גענוג ענטוויקלונגס־מעגליכקייטען. דער עקאָנאָמישע באַזיס פון תל אביב'ער עלעמענט מוז איבערגעבויט ווערען. אַ גרויסער טייל מוז אריבער אין דאָרף צו לאַנדווירטשאַפט. די איבעריגע וועלען שאַפען פאַר זיך איינאָרדנונגס־בעדינגונגען אין תל אביב. די אַמעריק. געז. „קהלות ציון," א. א. שטרעבען דערצו, אַז עס זאָלען קאָ ען געגעבען ווערען לאַנגטערמיניגע קרעדיטען און צו ערמעגליכען דאָס איבערגעהן פון גלות אין אַ פּאַרטיגע ווירטשאַפט אין א"י. פאַר די יודישע קאָלאָניזאַציע איז זעהר ענטשפּרעכענד די אינטענזיווע ווירטשאַפט. ווייל א"י קאָן פּראָדוצירען בעסערע פּרוכטען. דער באָדען וואָס איז לעצטענס ערוואָרבען געוואָרען דורך „קהלות ציון" אין עמק הישון א. א. ווערט טאַקע פּאָרגעברייט פאַר אַזאַ אינטענזיווער ווירטשאַפט, וועלכע וועט אַ סך מיטהעלפען צו ליקווידירען דעם קריזיס. עס איז נישט מעגליך צו בויען אַ לאַנד מיטאַמאָל על רגל אחת. אַלעס אויסצובעסערן. מען מוז האָבען אמונה, אידעאַליזם און אויסדויער.

אַ לענגערע און אינהאַלטסרייכע רעדע האַלט דירעקטאָר פאַסמאַן.

איך האָב געהאַט די געלעגענהייט מיטצומאַכען די גאַנצע ענטוויקלונג. צעהנדליגע נייע ישובים זענען געשאַפען געוואָרען. די שטעדט האָבען זיך שטאַרק ענטוויקעלט, די יודישע בעפעלקערונג האָט זיך בעדייטענד פערגרעסערט, דער גייסט געשטיגען, גישטאָ מעהר קיין שפּראַכען־פראַגע.

אין א"י איז אַ שלעכטע צייט אָבער נישט קיין קריזיס ווי אין אַנדערע לענדער, דאָס לאַנד איז נאָך נישט געווען פאָרגעברייט פאַר אַזאַ בהל'ה'דיגער אימיגראַציע. עס איז זעלבסטפערשטענדליך אַז נישט געזונדע פּראָיעקטען מוזען אַדורכפאַלען און נישט א"י איז אין דעם שולדיג. דאָס פוילישע יודענטום בכלל און לאָדזער יודען בפרט האָבען אַ סך אויפגעטון אין א"י. לייער זענען אָבער אויך דאָ טונקעלע זייטען. די פערשידענע לאַנדווירטשאַפטליכע חברות האָבען געהאַט מיספּאַלגען און מען איז געקומען מיט פּרעטענזיעס צו דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע וועלכע לייטעט דאָס אויפבוי־ווערק אין א"י אָבער די אָרגאַניזאַציע איז דאָך נישט שולדיג ווען די יודען זענען געקומען מיט קראַנקע פּלענער וועלכע האָבען געמוזט אַדורכפאַלען. דער „קרן־היסוד" און דער „קרן הקימת" זענען די נאַציאָנאַלע מיטלען צום אויפבוי, אָבער זיי זענען נאָך נישט גענוג שטאַרק און דעריבער איז דאָס טעמפּאָ צו לאַנגזאַם, מען מוז האָבען אויסערדעם אויך גרויסע פּריוואַטע קאַפּיטאַלען. א"י מוז צוערשט האָבען אַ געזונדע לאַנדווירטשאַפט, די מיינונג אַז דער פוילישער יוד. מיטעלשטאַנד פּאַסט נישט פאַר דער לאַנדווירטשאַפט איז נישט ריכטיג, מען מוז שטרעבען צו בעזעצען די דאָזיגע יודען אויפ'ן לאַנד, אָבער די זאַך מוז געהעריג אָרגאַניזירט ווערען.

דער פאָרזיצענדער ה' לאַוניק יאָעל דאַנקט אין אַ פּאָר האַרציגע ווערטער די חשוב'ע געסט

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעצ. לונגען און האַרץ קראַנקהייטען בעשטראַהלונגען מיט קינסטליכע בערג־זון.
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 1326

וויכטיג נייעס!
צוליב'ן פאַלען פון דאָלאַר, האָב איך ערקלענערט די פּרייזען אויף אַלע אַרטיקלען, ווי: פּודער, טואַלעט־זייפען, קעלנישע וואַסער, פּאַרפומען, ווי אויך אויף אַלע קאָס־מעטישע אַרטיקלען. בעזוכען מיין געשעפט און די גענוי אויסגעשטעלטע פּרייזען פון מיין שויפענסטער איז אַהן קויף צוואַנג.
ריעל! ביליגער, ווי איבעראַל!
מיט אַכטונג י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 11.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
ביים דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער לעצטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אַהן קופּאָן קענען ענטפער נישט געגעבען ווערען.
גילטיג דעם 23־טען אויגוסט 1926.

1949. ה־שטיין.
וואַרשיינליך האָט דער מלוה דעם צעטעל צוריסען נאָכ'ן דערהאַלטען פון אייך די בעטרעפענדע סומע, דעריבער קענט איהר פון איהם נישט צוריקפאָדערן דאָס געלד. איהר קאָנט אָבער יאָ אויסמאָהנען די סומע פון אמת'ן בעל־חוב, פאַר וועלכען איהר האָט על פי טעות בעצאָהלט. פערופט זיך אויף 13776 אַרט. פון ציוויל־קאָדעקס.

1950. אַ שט. לעזער פון „נ. פ."
אויב עס האַנדעלט זיך וועגען אַ געריכטס־שטראָף קאָן געוויס די געלד־שטראָף פערביטען ווערען אויף אַרעסט.

1951. אַ לעזער פון דער נ. זאַרזשעווסקי גאַס יצחק פ־ר.
1952. אברהם יוסף קופּערמאַן פון וואָלבאָרסקאַ 30.
1953. ה. ג–ס.
1954. העליאָס.
1955. אַ געטרייער לעז. פון מאַנסקאַ
1956. אַ לעזער פון רודע פּאַביאַניץ.
וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטעלען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג אין רעדאַקציע, מיטברענגענדיג די צייטונג.

1957. אַ שט. לעז., בזשעזשינער 41.
עס איז אַ פראַגע וועגען וועלכען חודש אין יאָהר 1922 האַנדעלט זיך, ווייל לויט דער פעראָרדנונג פון מלוכה־פּרעזידענט פון 14 מאַי 1924 איז אַ בעדייטענדער אויגמערשיר אין דער סומע, לויט וועלכער עס ווערען וואַלאָריזירט חובות פון 1. חודש ביז דעם לעצטען פון דערמאָ טען יאָהר.

1958. ג. שפּיצבערג.
אויב דאָס הויז אינטערליגט נישט דעם דעקרעט פון לאָקאַטאָרען־שוץ, קאָנט איהר אָפּטרעטען אַ טייל, אָדער די גאַנצע וואוינונג אפילו אָהן דער הסכמה פון הויז־ווירט, סיידען איהר האָט אין קאָנטראַקט זיך אָפּגעזאָגט פון די דערמאָהנטע רעכט.

1959. אַ לעזער פון גדאַנסקאַ גאַס.
פאַר וואוינונגען, וואו דאָס דירה־געלד בעטרעפט נאָך נישט 50 פּראָצ. פון דער סומע, וויפיל מען האָט געצאָהלט אין יוני 1914, צאָהלט מען אויפ'ן חשבון פון די אויסגאָבען 6 פּר. אויב דאָס גרונד דירה געלד בעטרעפט אַלזאָ 200 רובל דאַרפט איהר צאָהלען פאַר יעדען קוו. פון היינטיגען יאָהר 65.17.

1960. אַ לעזער פון שענקעוויטש־ג.
אויף מעבלירטע צימערן מוז מען האָבען אַנ'ערלויבניש פון דער מאַכט. איך געוועהנליך דראָהט אייך אַ געלד־שטראָף. אַזאַ געלד־שטראָף דראָהט אייך אויך פאַר נישט אַרויסהענגען קיין שילד. אויב איהר האָט דעם לאָקאַל געדונגען אויף אַ וואוינונג, טאָרט איהר נישט איינאָרדנען מעבלירטע צימערן אָהן דער הסכמה פון הויזווירט. דירה־געלד דאַרפט איהר צאָהלען לויט'ן פּראָצענט־פוס וואָס איז פאָרגעזעהן אין פונקט דע, טייל 1, אַרט. 6, פון דעקרעט וועגען לאָקאַטאָרען־שוץ.

1961. אַ שותף.
דעם אומשטאַנד, אַז די ספּולקע איז פערלענגערט געוואָרען, מוז מען שריפטליך בעווייזען, פערשטעהט זיך, אַז נור אין דעם פאַל, ווען די ספּולקע איז געשלאָסען געוואָרען אויף אַן'אויבעגרענצטען טערמין.

1962. ב.
די אונטערנעהמונג האָט אויך געהאַט דאָס רעכט צו קינדיגען, אויב איהר זענט אין משך פון 2 וואָכען נישט געקומען צו דער אַרבייט, מעג אפילו זיין צוליב בעגרינדעטע מאָטיווען. איהר קאָנט אָבער פאָדערטעטעגען אין פערלויף פון אַ חודש דערלאַנגען אַנ'אָנקלאַגע געגען דער אונטערנעהמונג אין געריכט און בעטען אַנ'ענטשעדיגונג.

זכרונות וועגען הרב אלי' חיים מייזעל זצ"ל

104) בעאַרבייט ספּעציעל פאַר'ן „נ. פאָלקסבלאַט"

מיסיאָנערען־אַרבייט אין לאָדז.

אין די יאָהרען 5–1904 ווען עס זענען פאָרגעקומען די רעוואָלוציאָנערע קאַמפּען אין רוסלאַנד און אויך אין פוילען, האָבען די מיסיאָנערען געפונען, אַז ס'איז די פּאַסיגסטע צייט צו פערשפּרייטען זייערע נעצען פאַר דער יודישער יוגענד און אַרויסראַטעווען זייערע נשמות פון טייוועל דורך איבערגעהן צו דער קריסטליכער אמונה.

די צייט איז ווירקליך געווען פאַר זיי אַ פּאַסיגע, די יודישע יוגענד איז דעמאָלט געווען זעהר אידעאַליסטיש געשטימט, זי האָט זיך איבערגעוואָרפען פון איין אידעאַל צום צווייטען, ווערענדיג שנעל ענטטוישט, אויך אין לאָדז האָבען זיך אין דער דעמאָלסטדיגער צייט בעוויזען אַ גאַנצע קאָמפּאַניע מיסיאָנערען און זיך גענומען צו דער אַרבייט. זיי האָבען געפיהרט זייער הייליגע מלאכה אונטער פערשידענע אויסריידען, עטליכע זענען אָן געגאַנגען פאַר רעוואָלוציאָנערען און געאַרבייט צווישען די נישט־ערפאַהרענע יונגעטליכע סאָציאַליסטען אַנדערע ווידער זענען געווען אָנגעטון ווי חסידישע יודען און זייער טעטיגקייט געפיהרט צווישען דער חסידישער יוגענד, אַנדערע ווידער האָבען אויסגענוצט די געלעגענהייט, וואָס פיל פון דער יודישער יוגענד האָט געמוזט ענטלויפען פון רוסלאַנד. די מיסיאָנערען האָבען פערלייכטערט די דאָזיגע מענשען דאָס ענטלויפען פון רוסלאַנד, אָבער מיט'ן בעדינג, אַז זיי האָבען זיך פריהער אָפּגעשמד'ט.

די מיסיאָנערען האָבען איינגעאָרדענט יעדען שבת אַזוי־גערופענע דיסקוסיאָנס־פערזאַמלונגען, צו וועלכע ס'זענען געקומען, מעהר צוליב נייגיריגקייט ווי צוליב דער עצם זאַך, אַ גרויסע צאָהל פון דער יודישער יוגענד און נישט איינער פון זיי איז דורך די דאָזיגע דיסקוסיאָנס־פערזאַמלונג נכשל געוואָרען.

אין לאָדז האָט דעמאָלט געוואוינט אַ חסידישער, גבירישער יונגערמאַן קלמן ד., קלמן איז געווען אַ זוהן פון אַ זעהר אָנגעזעהענער פאַמיליע אין לאָדז. זיין פאָטער אַ יוד אַ נגיד, אַ גביר און אַ בעקאַנטער כלל־טוער.

קלמן האָט זיך געלאָזט פערנאַרען דורך איינעם פון די מיסיאָנערען, וועלכער האָט זיך פאָרגעשטעלט אַלס אַ חסידישער יוד און איינמאָל, מכלומרשט צוליב בלויזע נייגיריגקייט זענען זיי ביידע, דער מיסיאָנער און קלמן אַוועק אויף נאַוראָט גאַס צו אַזאַ דיסקוסיאָנס־פערזאַמלונג. אויף דער דאָזיגער פערזאַמלונג האָט קלמן זיך אויפמערקזאַם צוגעהערט צו אַלעם וואָס דאָרט איז גערעט געוואָרען, ער איז פון די פערשידענע דיסקוסיעס, וועלכע די מיסיאָנערען האָבען ספּעציעל צווישען זיך געפיהרט אינגאַנצען צומישט געוואָרען, דאָס ערשטע מאָל אין זיין לעבען האָט זיך אין זיין האַרץ אַריינגעגנב'עט ספיקות וועגען פערשידענע פראַגען, וועלכע ער האָט ביז דער דעמאָלטדיגער צייט געהאַלטען פאַר זעלבסטפערשטענדליך און קלאָהר.

קלמן איז געוואָרען טרויעריג און פער'מרה־שחורה'ט און זיך נישט געקענט קיין אָרט געפונען. וויפיל מאָל קלמן האָט ביי זיך נישט בעשלאָסען, אַז ער זאָל מעהר נישט געהען צו די מיסיאָנערען, האָט עס אָבער גאָרנישט געהאָלפען ווען ס'איז געקומען די צייט ווען די דיסקוסיאָנס־פערזאַמלונג האָט זיך געזאָלט אָנהויבען איז קלמן ווי אַ היפּנאָטיזירטער אַוועק אַהין און אויפמערקזאַם זיך צוגעהערט און צוגעקוקט צו אַלעם, וואָס דאָרט טוט זיך. ביסלעכווייז האָט קלמן זיך צוגעוואוינט צו דעם אין האָט אויך אָנגעהויבען אָנטיילצונעהמען אין די דיסקוסיעס. די ערשטע צייט איז קלמן, אַגב אַ זעהר פעהיגער יונגערמאַן, זעהר שטאַרק אַרויסגעטרעטען געגען די מיסיאָנערען און זייער נייער תורה. ער האָט זיי אָנגעוויזען, ווי עם־הארציש עס איז צוזאַמענגעשטעלט זייער ברית חדשה און אַנדערע ספרים.

די מיסיאָנערען זענען געווען דערפון זעהר צופרידען, זיי האָבען זיך גאָרנישט געמאַכט דערפון, וואָס קלמן טרעט אַרויס געגען זיי. זיי האָבען געוואוסט, אַז סוף כל סוף וועט קלמן ענדערען זיין מיינונג און וועט אַריינפאַלען אין זייער נעץ.

זיי האָבען טאַקי נישט געהאַט קיין טעות. קלמנ'ס אַרויסטרעטונגען געגען די מיסיאָנערען זענען געוואָרען וואָס אַמאָל שוואַכער, נאָכהער האָט ער אָנגעהויבען צו בערעכטיגען עטליכע פּונקטען פון זייער „תורה" און נאָכהער האָט ער אינגאַנצען קאַפּיטולירט. ער האָט אויפגעהערט אַרויסצוטרעטען געגען די מיסיאָנערען. ער האָט אָבער אפילו נאָך נישט געטראַכט וועגען קיין שום קאָנסעקווענצען פון דעם וואָס ער האָט געטון. וועגען קיין שמד איז איהם נישט איינגעפאַלען.

די מיסיאָנערען האָבען אָבער בעסער פערשטאַנען זייער אַרבייט און האָבען שוין אָנגעהויבען צו רעדען מיט קלמנ'ען אָפּענע דבורים. זיי האָבען איהם אָנגעוויזען, אַז אויב ער, קלמן, איז מסכים מיט די מיסיאָנערען אין אַלע פּרטים בלייבט איהם נישט איבער עפּעס אַנדערש, ווי זיך אָפּצושמד'ען און אַליין ווערען אַ מיסיאָנער, כדי „אָפּצוראַטעווען" אַנדערע בלאָנזשענדע נשמות. דערביי האָבען זיי קלמנ'ען פערזיכערט, אַז עס וועט איהם נישט פעהלען קיין געלד־מיטלען זיך ווייטער צו לערנען און שטודירען, כדי קלמן זאָל אַרויסוואַקסען אַ גרויסער געלערנטער.

(פאָרטזעצונג קומט)

די האנדעלס-לאגע אין לאדז.

דער ווינטער-סעזאָן איז שוין אין פולען ברען. אין דער פאָריגע וואָך זענען קיין לאָדז געקומען אַ סך גאַליציאַנער סוחרים, וואָס האָבען געקויפט ווינטערדיגע

שטריך-גאַרן-סחורות.

אין פערלויף פון דער וואָך זענען קיין גאַליציען אַרויסגעשיקט געוואָרען אייניגע און דרייסיג וואַגאָן טעקסטיל-סחורות. אַזוי ווי קיין ווינטער-סחורות זענען פון פאַראַיאָהרען נישט געבליבען, זענען די סחורות באַלד אויסגערוימט געוואָרען און ס'פיהלט זיך שוין אַ געוויסער דוחק אין דאָזיגע סחורות.

דעריבער זענען טאַקי די פערקויפס-בעדינגונגען געוואָרען אַ ביסעל שווערער. מ'האָט שוין פערלאַנגט אַ ביסעל מזומן און קורצערע טערמינען. בכלל איז די פאָריגע וואָך געווען זעהר אַ לעבעדיגע.

אין דער

קאָלאָניאַל-בראַנזשע

איז די וואָך נאָך געווען אַ שטילע דער עולם הויבט ערשט אָן צוזאַמענקומען פון די זומער-וואוינונגען און אין דעטייל הויבט זיך ערשט אָן דער פדיון. אויף דער הייגטיגער וואָך ווערט ערוואַרט אַן אויפלעבונג. אויס'ן מעהל-מאַרק האָט זיך שוין בעוויזען פריש ווייצען-מעהל, וואָס איז ווי געוועהנליך ביליגער פון דעם אַלטען.

אַ בעסערונג איז געווען צו מערקען אין דער

לעדער - בראַנזשע.

ס'זענען אָנגעקומען פיל פּראָווינצער סוחרים, וועלכע האָבען געזוכט צו קויפען האַרט לעדער. אַ דאַנק דער שטייגערונג פון פרייזען אויף רויה-פעלען און די אַרבייטסלוינען אין די גאַרבעריען, זענען עטוואָס געשטיגען אויך די פרייזען אויף לעדער. און נאָך אַ בעפרידיגענדע ערשיינונג איז געוואָרען צו בעמערקען די לעצטע צייט – די אינערליכע פּראָדוקציע שטויסט אַליין מעהר אַרויס די אויסלענדישע סחורות, צוליב דעם, וואָס זיי זענען ביליגער און נישט ערגער אין קוואַליטעט ווי די אויסלענדישע. פון ווייכען לעדער האָט זיך עפיהלט אַ געוויסער מאַנגעל אין אייניגע סאָרטען לאַק-לעדער.

די פערקויף-בעדינגונגען זענען אויך ווייטער כמעט די זעלבע: 40 פּראָצ. מזומן און די רעשט וועקסלען ביז 60 טאָג. די פּראָווינצער קונים האָבען זיך פון זייערע פערפליכטונגען גוט אויסגעוויקעלט. איבערהויפּט ווערט דערוואַרט אַ גוטער הערבסט-סעזאָן.

א. נ.

די שווארצבארד אפערע און די פאריזער יודישע קאלאניע.

(ענדע פון 3 טען זייט).

שטאָלץ אין שעהן ער איז נישט קיין נייער רעקרוט צום יודענטום. דער גרויסער שטורעם פון דער דרייפוס-אַפערע האָט איהם אַרויפגעוואָרפען אויפ'ן יודישען ברעג און ער טרעט נישט אָפּ פון איהם פון דאַן אָן. ער איז געווען פון ד"ר הערצל'ס ערשטע נאָכפאָלגער אין פראַנקרייך; האָט שטענדיג אַן אַנטייל גענומען אין אַלע יודישע ענינים און האָט פיל געשאַפט פאַר יודישע אינטערעסען אין דער צייט פון דער שלום-קאָנפערענץ אין ווערסאַל. לעצטענס גיט ער זיך אָפּ מיט'ן גאַנצען לעבען צו דער בעוועגונג צו בעזעצען יודען אויף ערד אין פראַנקרייך. ער איז אַליין אַ הויכער בעאַמטער פון פראַנצויזישען שטאַט-ראַט, דערצו איז ער נאָך אַ בעריהמטער דיכטער. אין דער שוואַרצבאַרד-זאַך האָט ער זיך אַריינגעוואָרפען מיט לייב און לעבען.

„איך האָב נישט מורא פאַר שוואַרצבאַרד'ס לעבען" – האָט ער מיר געזאָגט „איך קען פראַנקרייך און אונזער יוסטיץ צו גוט, צו צווייפלען אויף אַ מאָמענט, אַז שוואַרצבאַרד וועט בעקומען פולע גערעכטיגקייט. דאָס איז אָבער נישט גענוג. מען דאַרף זעהן, אַז דער פּראָצעס זאָל אַרויסברענגען פאַר דער וועלט דעם גאַנצען פערברעכען פון די אוקראַינער פּאָגראָמען. מען דאַרף אויפוועקען דאָס געוויסען פון דער מענשהייט, און דאָס וועלען מיר טון דורך פראַנקרייך".

וויליאם צוקערמאַן.

„אויף לעבען און טויט".

א געשיכטע מיט אן'אסעקוראציע, וואס האט זיך פערענדיגט אין חד-גדיא.

פאַרהאַן אין עסטרייך, נישט ווייט פון זאַלצבורג, אַ שטעטיל מיט דעם נאָמען מאַטיגהאָפען.

איינער פון די חשוב'סטע און געאַכטעטע איינוואוינער אין מאַטיגהאָפען איז געווען דער דרייסיגער 32 יאָהריגער קאַרל פייערלייטנער, אַ דענטיסט.

ביי איהם איז געווען אָנגעשטעלט אַלס דענטיסטישער געהילף אַ 22-יאָהריגער יונגערמאַן מיט דעם נאָמען, בערגער. אַט דעם דאָזיגען בערגער האָט זיין שעף פאַיערלייטנער אַסעקורירט ביי דער עסטרייכישער אַסעקוראַנץ-געזעלשאַפט „פעניקס", „אויף לעבען און טויט" אָדער ווי מען רופט דאָס מאַכמעניש, אַ „געמישטע פערזיכערונג", אויף אַ סומע פון אַכציג טויזענד שילינג, און ער, דער שעף, האָט געצאָהלט די ראַטעס אויף דער פּאָליסע פאַר זיין אָנגעשטעלטען.

דאַכט זיך, אַ זייער שעהנער, אַ זייער איידעלער זשעסט, און נאָך דערצו בזאַ בעשיידענהייט, אַז קיינער ה״ק בערגער און דער אַסעקוראַנץ-געזעלשאַפט זאָל דערפון נישט וויסען. איז אָבער די מעשה, אַז פאַיערלייטנער האָט גאָרנישט געמיינט מוכה צו זיין דעם אָנגעשטעלטען בערגער, נאָר טאַקע זיך אַליין.

דער שעף האָט נעמליך דעם אָנגעשטעלטען זיינעם ערקלעהרט, אַז ער וויל דורך דער אַסעקוראַציע פערזאָרגען זיינס אַ קינד פון אַן'אַמאָליגער ליבע מיט אַ בכבוד'יגער מיידעל, און באשר ער וויל נישט, אַז זיין פרוי זאָל דערפון וויסען, האָט ער בעשלאָסען צו מאַכען די אַסעקוראַציע אויף זיין, בערגערס נאָמען, מחמת ער האָט צו איהם דעם גרעסטען צוטרוי.

און אַזוי ווי אַ מענש איז דאָך טאַקי נישט מעהר ווי אַ זינדיגער מענש, היינט לעבט ער און מאָרגען קאָן ער חלילה שוין זיין אַ טויטער, מאַכט ער אַ „געמישטע" אַסעקוראַציע, אויף דערלעבען און אָפּלעבען, און, לא יצלה, עס זאָל נישט געשעהן, ווען ער, בערגער, זאָל חס ושלום אין אַ שעהנעם פריה-מאָרגען די אויגען צומאַכען אויף אייביק, זאָל זיין כלה, אַ מיידעל אין זאַלצבורג, בעקומען אויסגעצאָהלט דאָס אַסעקוראַציע-געלד, אָבער די כלה דאַרף למען השם פאָרלויפיג דערפון נישט וויסען.

בערגער האָט מסכים געווען, ווייל וואָס קען דאָס איהם שאַטען? עטליכע חדשים זענען פערבייגעגאַנגען אין זעהר פריינדליכע און אידילישע בעציהונגען צווישען שעף און אָנגעשטעלטען. איינמאָל האָט דער שעף צו זיך איינגעלאַדען זיינס אַ ברודער און איינעם אַ געוויסען שוואַרץ און זיי דריי האָבען שטאַרק צוגערעדט דעם אָנגעשטעלטען בערגער, אַז ער זאָל מיט זיי מיטגעהן אויף אַ בערג-אויספלוג און געניסען צוזאַמען פון דער שעהנער נאַטור און פון דער ריינער בערג-לופט.

תחלת האָט בערגער נישט געוואָלט מיטגעהן, אָבער אַז זיין שעף האָט איהם געבעטען, איז ער ענדליך מיטגעגאַנגען, אָבער צוריקגעקומען פון די בערג איז בערגער נישט מעהר!

בלויז דער דאַנטיסט, זיין ברודער און זיין פריינד שוואַרץ זענען בשלום ווידער אַהיימגעקומען און דער אַסעקורירטער בערגער איז דאָרט ערגיץ אַראָפּגעפאַלען פון אַ משופע'דיגען באַרג אין אַ תהום אַריין און געבליבען אַ הרוג.

פערבייגעגאַנגען אַ פּאָר וואָכען און בערגער איז „פערגעסען" געוואָרען פון אַלעמען. נאָר נישט פון זיין שעף פאַיערלייטנער – צוליב דעם אַסעקוראַציע-געלט, ווי אַזוי בעקומט ער איצט אַרויס די אַכציג טויזענט שילינג פון דעם „פעניקס"?

פאַלט ער אויף אַ המצאה: ער האָט געהאַט פריהער ביי זיך אַלס אָנגעשטעלטע אַ פריילין מיט דעם נאָמען צעכנער, וועלכע איז איצט אַרבייטסלאָז, ער וועט איהר געבען אַ ביסעל געלד דערפאַר, אַז זי זאָל מיט איהם גיין צו דער אַסעקוראַנץ געזעלשאַפט אין ווין און זיך דאָרט פאָרשטעלען מיט'ן פּאָליס אַלס די כלה פון דעם געשטאָרבענעם בערגער.

געזאָגט און געטון. דער פּלאַן איז אויסגעפיהרט געוואָרען און די „כלה" האָט דערווייל בעקומען פון דעם „פעניקס" עטליכע טויזענט שילינג, וועלכע פאַיער-לייטנער האָט פון איהר ווידער צוגענומען אין איהר דערווייל געגעבען 200 שילינג.

אַבער פלוצלונג, פאַר עטליכע טעג, מאַכט זיך אַ צופאַל, דורך וועלכען עס שטעלט זיך אַרויס, אַז פאַיערלייטנער האָט באַלד לכתחילה געמאַכט די אַסעקוראַציע „אויף לעבען און טויט", דאָס הייסט, אויף זיין אייגען לעבען און אויף דעם טויט פון זיין אָנגעשטעלטען; עס האָט זיך נעמליך דייטליך אַרויסגעשטעלט, אַז ער האָט בערגערן אַסעקורירט, כדי איהם צו ערמאָרדען און דאַן צו בעקומען די אַסעקורירטע סומע.

עס איז איצט קלאָר, אַז בערגער איז נישט אַראָפּגעפאַלען, נאָר פון פאַיערלייטנערן אַראָפּגעשטויסען געוואָרען אין דעם טיפען תהום!

און די גאַנצע איידעלע קאָמפּאַניע זיצט שוין אין חד גדיא...

זאל גאנץ לאדז וויסען, אז דער גרעסטער אויסוואל פון

געבעטענע שטיהל

פון אייגענער טישלעריי, פערשידענע פאַסאָנען, אויך זעמטליכע טאַפּעצירער-אַרבייט, ווי: מאַטראַצען, קאַזשעטקעס, אטאמאנס, רונדע טישלעך, גאַנדאַלקעס, איז נור צו בעקומען אַמביליגסטען מיט די בעסטע בעדינגונגען ביי

י. א. וואַיטשעכאָווסקי,

נאַוואָמיעסקאַ 10.

אין וואלד פון לידענשאפטען.

(ראמאן). (324

דערווייל איז דער סענאַטאָר ריבזאַק אַרויף אויף די טרעפּען, וואָס האָבען געפיהרט צו אַ נישע פון דעם פּולווער-טורעם. ער האָט אויפגעהויבען די האַנד:

– הערט אויס דעם סענאַטאָר! – האָט דער המון אַ הילך געטון – וואָס ער וועט אונז זאָגען, דאָס וועלען מיר טון!

דער גרויסער טומעל איז תיכף איינגעשטילט געוואָרען.

– פריינד מיינע! – האָט אויסגערופען דער סענאַטאָר מיט אַ הילכיגער שטימע, וואָס איז דערהערט געוואָרען אפילו אין די לעצטע רייהען – מיר האָבען זיך דאָ צוזאַמענגעקליבען, כדי צו משפט'ן צוויי אויסוואורפען, וועלכע האָבען געוואָלט אומברענגען אונזער טייערע היימישע שטאָט! מיר טוען נישט, ווי די אַמעריקאַנער ווילדע האָרדעס, וואָס פּראַקטיצירט דעם לינטש-געריכט, כדי צו הנאה האָבען פון דער שטראָף-דורכפיהרונג גופא ניין, מיינע פריינד און מיטבירגער! מיר וועלען האָבען דאָס רעכט צו אַרויסטראָגען דעם טויט-אורטייל פאַר די דאָזיגע מענשען נאָר דאַן, ווען אין דער טיפעניש פון אונזער געוויסען וועלען מיר זיך איבערצייגען, אַז זיי האָבען זיך פאַקטיש פערדינט דעם טויט. מיר זענען נישט קיין מערדער, נאָר מיר זענען איצט ריכטער, בירגער פון פּראָג!

– מיר זענען נישט קיין מערדער, נאָר ריכטער זענען מיר! – האָט איבערגע'חזר'ט דער המון.

– ובכן, ברידער וועל איך אייך אין עטליכע ווערטער דערקלעהרען, מיט וואָס עס האָבען זיך פערשולדיגט די דאָזיגע צוויי פערברעכער! איינער פון זיי איז געכאַפּט געוואָרען ביי דער האַנד, בעת ער האָט געוואָלט עפענען אַ טויער פון פּראָג פאַר דעם שונא, וואָס בעלאַגערט אונז! עס עקזיסטירט, ווי איך האָב זיך נאָר וואָס דערוואוסט, אַ דאָקומענט, לויט וועלכען עס איז צו זעהן, אַז דער גראַף באַטיאַני האָט פערקויפט אונזער שטאָט פאַר אַ מיליאָן טאָלער – אונזער שטאָט, וואָס איז איהם אַ:פערטרויט געוואָרען, ער זאָל זי בעשיצען! דאָס איז אַ קאָנקרעטער סימן פון זיין שולדיגקייט, קעגען וועלכען עס קאָן נישט לייקענען אַפילו דער פערביסענסטער פערברעכער!

– אָט איז ער, דער דאָקומענט! – האָט זיך דערהערט אַן'אויסרוף פון אַדעלינאַ באַרבאַריני, און זי האָט דערלאַנגט דעם סענאַטאָר דעם דאָקומענט; עס איז ענטשטאַנען אַ טויטע שטילקייט, ווען דער סענאַטאָר האָט אָנגעהויבען אַרויסצולייענען פון פּאַפּיר אַרויס דעם אָפּמאַך מיט די פּרייסען, וואָס דער גראַף באַטיאַני האָט אייגענהענדיג אָנגעשריבען.

ווען דער סענאַטאָר האָט פערענדיגט דאָס לעזען, איז דער המון אויסגעבראָכען אין אַ ווילדען געברום, פון וועלכען די ווענד פון פּראָג האָבען אַזש אַ ציטער געטון, און וואָס האָט אַפילו פערטויבט דעם גערויש פון די מאָלדאַווע-וועלען.

– איך מיי'ן, אַז דאָס איז אַ גענוגענדער בעווייז – האָט דער סענאַטאָר ווידער אַרויסגערעדט – דער גראַף באַטיאַני איז אַלזאָ, פער'משפט צום טויט! וואָס שייך ווידער דעם צווייטען בעשולדיגטען, האָבען מיר איהם געטראָפען אין דעם פּולווער-טורעם, בעת ער האָט זיך געקליבען אונטערצוצינדען אַ קנויט, וואָס ער האָט אַריינגעשטעקט אין אַ פּולווער-פאַס! ווען מיר וואָלטען אויף אַ פּאָר מינוט פערשפּעטיגט, וואָלט פּאַסירט אַן'אומגעהייערער אומגליק; אַ העלפט, אָדער אפשר נאָך אַ גרעסערער טייל פון אונזער הערליכער שטאָט, וואָלט איצט געווען אַ חרובה! ברידער, מיר מוזען שנעל פערענדיגען דערמיט! ווער עס אָנער קענט, אַז די דאָזיגע פערברעכער דאַרפען ווערען געטויט, זאָל אויפהויבען אַ האַנד.

אין דעם זעלבען מאָמענט האָבען זיך אַלע הענד, ווי איין געדיכטער וואַלד, אויפגעהויבען צום נאַכט-הימעל.

– דאַכט זיך, אַז אַלע הענד האָבען זיך אויפגעהויבען! – האָט ערקלעהרט דער סענאַטאָר ריבזאַק, קאָנטראָלירענדיג מיט'ן אויג דעם רעזולטאַט פון דער אָפּשטימונג.

דער גראַף באַטיאַני איז דאַן אויפגעשפּרונגען, און מיט שוים אויף די ליפּען אָנגעהויבען צו זידלען די אַלע אַרומיגע.

– אַ שלאַג, אַ דינער זאָל אייך אַלעמען טרעפען, איהר שוטה'וואַטע בירגער פון פּראָג! זאָל אייך דערדריקען די פּעסט! זאָל דער שונא אַריינרייסען זיך אין די ווענד פון אייער שטאָט און פערטיליגען אייך מיט זיין שווערד! ווען די גאָלדענע הייליגע פּראָג וועט פערוואַנדעלט ווערען אין אַ קופּע מיסט און אַש, ווען איהר וועט טרעפען דער גורל פון דער שטאָלצער טראָיאַ, וואָס איז אין איין נאַכט פערגליכען געוואָרען מיט דער ערד, גועט מיין זינדיגע גשמה פערלאָזען דעם גיהנום, און אַ שטאָלצע, אַ זיגערישע שוועבען איבער דעם מדבר, אויף וועלכען עס איז אַמאָל געשטאַנען אייער פּראָג!

– צוריק! – האָט אַ דונער געטון ריבזאַק, מחמת ביי די לעצטע ווערטער פון באַטיאַני'ן האָבען זיך אַ סך אַ לאָז געטון צו דעם לעסטערער, מיט דער כונה אָנצופאַלען איהם אַ טויטען אויפ'ן אָרט.

– איך דערמאַן אייך נאָכאַמאָל! שטערט נישט די אָרדנונג! מיר זענען נישט קיין מערדער, נאָר ריכטער זענען מיר! נו, און דו – וואָס האָסטו צו זאָגען? – האָט ער זיך מיט אַ כמעט-גלייכגילטיגען קול געווענדעט צו ברונאָ'ן, וועלכער איז אַ בלאַסער נאָר אַ רוהיגער געשטאַנען ביי די טרעפּען.

– איך האָב גאָרנישט וואָס צו זאָגען! – האָט ענטשלאָסען געענטפערט דער רויבער – איך האָב זיך פערדינט מיין שטראָף, און איך בעט נישט, איהר זאָלט מיר מוחל זיין! ווען איהר וואָלט מיר אַפילו שענקען דאָס לעבען, וועל איך סיי-ווי-סיי דעם געשאַנק נישט אָננעהמען! מאַכט מיר גיכער דעם טויט! אין איין זאַך שווער איך זיך נאָר מיט'ן נאָמען פון גאָט אין הימעל, אַז איך בין נישט קיין פּרייסישער שפּיאָן, ווי איהר רעכענט! איך האָב געטון די זאַך נישט אויפ'ן בעפעהל פון אייערע שונאים, נאָר מיט'ן נאָמען פון אַ מענשען, וועלכער האָט דאָס פולע רעכט זיך צו נוקם זיין אין אייך.

– נו, און איצט... לאָמיר דורכפיהרען אונזער פּסק! – האָט אויסגערופען דער סענאַטאָר – פריינד מיינע, קוויקצלט נאָר אַרויס אַהערצו אַ פאַס מיט פּולווער!

(פאָרטזעצונג קומט).

8-mio KLASOWE GIMNAZJUM HUMANISTYCZNE ŻEŃSKIE
JÓZEFA ABA, Zielona 8
Telefon 22-12.

די איינשרייבונגען פון נייע שילער אין די קלאַסן פון A ביז VI
איינשליסלעך נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט פון גימנאַזיע אין די שעה'ן
פון 10 ביז 1 אַ זייגער מיטאָג
עקזאַמענס לויט לעקציע סיסטעם וועלן זיך אנהויבן דעם 2-טען
סעפּטעמבער 1926

Dyrektor J. AB. 674

הגמנסיה העברית „יבנה"
בלודז, ציגלניה 75.

מתקבלים תלמידים לשנת הלמודים החדשה אל כל המחלקות.
יהתרשם אפשר מן היום ה׳ 22/8 בלשכת הגמנסיות (רחוב צעגעלניאַ נומ׳ 75) בכל יום מן השעה 11–1 לפני הצהרים.
המנהל. 222

עס ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען פון נייע שילער אין עלטער פון 6 יאָהר און די קאַנצעלאַריע (ציגעל גאַס 75) איז אָפען פון 11–1.
די עקזאַמענס הויבען זיך אָן דעם 3 סעפּטעמבער ד. י.
דער דירעקטאָר.

8-io kl. GIMNAZJUM MĘSKIE
T-wa Szerzenia Oświaty wśród Żydów w Łodzi
Pomorska 48, telefon 6-64.

Zapis kandydatów codziennie od godz. 9-ej rano do 2-iej popoł. Egzaminy wstępne 1.IX r.b. o godz. 4-ej p.p. Początek zajęć 1.IX r.b. o godz. 8 rano. Czesne zniżone; w klasach wtępnych, I i II – **75** zł. kwartalnie. 164

רעעל און ביליג!
דעם גרעסטען אויסוואהל פון
שטיוועל געבעטע
פון אייגענער טישלעריי.
פערש. פאַסאָנער, אויך טאַפּעצירער-אַרבייט,
מאַטראַצען, האָלטשעס און אָטאָמאַנעס.
רעפּעראַטורען צו ביליגע פּרייזען.
איז נאָר צו בעקומען ביי
ג. לעווקאָוויטש, לאָדז,
פּולנאַצנאַ 5, אין הויף רעכטס.
קימט און איבערצייגט אייך! קומט און איבערצייגט אייך!
רעעל און ביליג!

קאָנצעסיאָנירט דורך דער עלעקטראָניע.
ווער ס'וויל האָבען א ליכטיג לעבען!
זאָל קומען צו דער בעוואוסטער פירמע

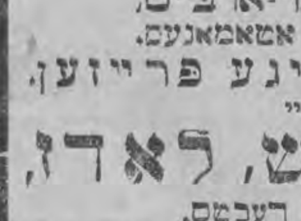

ב. ראַטביין
קאָנסטאַנטינער 3
וועלכע פיהרט אויס אַלע אַרט עלעקטרישע אַנלאַגען.
ליכט און קראַפט גרויסער אויסוואהל פון עלעקטרישע אַרטיקלען. צו ערמעסיגטע פּרייזען.
קומט און איבערצייגט אייך!

Paryski Zakład Fotograficzny
wł. H. SROKA, Brzezińska 69.

מאַכט בעקאַנט, דאָס אויסער די אַטעליער-אַרבייט, ווי רעטושירטע פאָטאָגראַפיעס און פּאָרטרעטען, ווערט אויך אָנגענומען פאַרשידענע פאָטאָגראַפישע אַרבייטען פאַר אינדוסטריע-צוועקען, צ. ב. פאַבריקען, אינערע אויפנאַהמען מאַשינען-פּלענער. אַ ספּעציעלע אָפּטיילונג פאַר קלישען פון 3-פאַרבען-דרוק (נאַטור-טרייע פאַרבען), פאַרבען-קלישען פאַר קינאָ-רעקלאַמעס לויט די מעטאָדע „Autochrome" Lumiere גרופּען-אויפנאַהמען פון שול-קינדער צו זעהר ביליגע פּרייזען. ספּעציעלע הנחות פאַר אַרטיסטישע קרייזען. די אַרבייט ווערט אויסגעפיהרט שנעל, פּינקטליך און רעעל. צופאָהר מיט'ן טראַמוויי נומער 1.
מיט אַכטונג **ה. סראָקא.**

Dr. med. H. GUTSZTADT
ספּעציאַליסט פאַר אקושער און פרויען-קראַנקהייטען.
Zachodnia 62 (Cegielniana 23)
Tel. 29-52
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אָן פון 12–10 פאַרמ. און פון 5–7 אָוו.

Dr. ALTERMAN-GURFEL
פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע.
Piramowicza 10.
נעהמט אָן פון 4–6 נאָכמיטאָג

Dr. J. Kaufman
184 **Cegelniana 57, m. 5.**
איז צוריקגעקעהרט
און נעהמט אָן פון 9 — 10 און פון 7 — 8 אָוונט.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקה.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 27-81
ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.
פּערזענליך פון 2 ביז 3 און פון 5–7. 17
נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

אין דעם לאַנג עקזיסטירענדען חדר פון
י. כאַטשינסקי, קאַמיענאַ 9
ווערען טעגליך איינגעשריבען תלמידים אויף דעם נייעם שול-יאָהר
874

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַכאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	2–3 11–10 $7^1/_2-6^1/_2$
ד"ר ראָזשאַנער	הויט- און געשלעכט-קר.	11–10 2–1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאַראַק	אויגען-קראַנקהייטען	8–7 2–1
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2–12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	5–4 12–10
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	6–5 $1-11^1/_2$
ד"ר מאַנטאַר	כירורגישע-קראַנקהייטען	2–1 און 4–3
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	$7-5^1/_2$ 1–11
ד"ר סטופּעל	רענטגען	12–10 6–4
ל. פּרוסאַק	צאָהן-אַרצט	10–2
ג. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	7–4

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קראָנען, מאָסטען, א. אז. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעדיצינישע אַנאַליזען. א קורס פאַר שטאַמלער.
אָנמעלדונגען נעהמען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
פּרייזען אין דער שטאָט.

יעדער איינציגער האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר
מעבעל
דיוואַנעס, פּעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען א. ז. וו.
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19
(דזיעלנאַ)
אין מעבעל-געוועלב, (טריוואַט-וואָהנונג שענקעוויטש 29
ווי מיר איז שטענדיג פאַרשיד. נייצטע מעבעל
זיין גוטען צושטאַנד צו פאַרקויפען 1374

וכי תמכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!
און מאַמער יאָז זאָלסטו קומען צו לויפען אין בירא
פּעטריקאָווער 18, וואו ס'ווערט ערלעדיגט אַלערליי ביטעם לויט'ן אוסטאַוו, קלאַווירעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט און פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואָקאַניעס, רעקורסען- וועגען קאָנצעסיעס און קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, בימעס פון אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוויזיעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. 503
שנעל, רעעל און ביליג!

28 נאָר 28 נאָר 28
פאַרקויפט נישט אייער
מעבעל,
דיוואַנעס, פּעלצען, אָנציגער, ניי-מאַשינען אז"וו, בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די לאַנג-עקזיסטירענדע פירמע
ה. לאַזניק, בענעדיקטאַ 28
נאָר איך צאָהל די העכסטע פּרייזען!
בעמ: ביי מיר אויך לאַנגער שטענדיג פאַרשידענע געבוצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד, פּרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראַל!
28 נאָר 28 נאָר 28

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4–3
ד"ר קערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	10.30–9 5.30–4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	12–10 6–5
ד"ר לוביטש	הויט- און געשלעכט קר.	$2^1/_2-12^1/_2$
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גמיטס-קר.	2–12
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2–12.30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	3–1
ד"ר בערגסאָן	פרויען און געבורטס הילף	4–3

פּסוכאָ-טעראַפּיע, שפּר. ד-שטערונגען ווי שטאַמלען א. ז. וו. באַקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. אין לאַבאָראַטאָריום ווערן אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אורין, פּלעגמאַ און בלוט. 2120
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א
דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	9 2 נ. מ.
ד"ר לאַזשינסקאַ סטאַראַשעלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7.30–3

קינסטליכע ציינער, קראָנען, מאָסטען א. אז. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.
וויזיט 3 זלאָטעס.

קלעפּסידרעס
צו ביליגע פּרייזען ווערען איז פערלויף פון איין שעה אויסגעפערטיגט אין אויסנעהלעפט אין אַלע גאַסען
איז דער דרוקעריי פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

אַבאָנעמענטס-פּרייז:

אַנאָנסען - פּרייז:

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółka z odpowiedz. udziałami. Ch. J. Bruztowski i D. Silberberg.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.